

VSI IZ ISTE MOŠNJE

Velikokrat drug drugemu vržemo: Kaj boste, vi, saj mi vas vzdržujemo, vi živite od naše mošnje! In še pogosto, takrat, kadar ne vemo natančno, kaj bi sploh rekli, z vrha razsodimo: To pa ni gospodarno! Ali: To pa ni politično, ni idejno! Ali: To pa ni lepo!

Gotovo: veliko jih je, ki živijo na račun drugih, tudi v socializmu. Nedvomno: so dejanja, ki so brezglava, ki ne prinašajo koristi, ampak le izgubo; so druga, za katera po trezni presoji lahko vidimo, da se res iz temeljev razhajajo z našimi družbenimi načeli, z našim svetovnim nazorom; in tudi nelepega, grdega je še veliko v nas samih in okrog nas. Toda kljub vsemu je prav, če se zavemo predvsem svoje skupnosti, svoje vzajemne soodvisnosti, da priznamo pošteno delitev dela in da obenem uživamo v vsem, kar je lepega kar je naravnega, kar je človeškega. Morda so počitniški meseci, ko se mnogi sprostito na oddihu, ko drugi delajo za to, da bodo izkoristili svoj prosti čas ob drugi priložnosti, ko vsa priroda s soncem, vodo in zrakom nenehno vabi, tudi sami iskreno zamislimo nad tem.

Predvsem gre za ono že staro pretirano nasprotje med gospodarskim in negospodarskim delom, med materialnimi in med duhovnimi dobrinami. Spominjam se nekdanjega direktorja v nekem gospodarskem podjetju pri nas, ki je dolga leta, dokler ga samoupravljanje ni razrešilo dolžnosti, vselej, kadar me je srečal, potrkal na polno denarnico in mi vrgel v obraz: Od nas ste odvisni, kulturniki, kajti mi vas živimo! In marsikateri, pa čeravno jih samoupravljanje delavcev še ni odpihnilo, nosijo debele denarnice in se hvalijo: Mi vas živimo! Čerav-

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA KRANJ

Številka 31 — leto XIV. — 23. avgust 1975

„Centralo preizkusimo z računalnikom in preizkusnimi programi,“ pravi Liljana Ranković, ki preko teleprinterja vnaša podatke za prilagoditev in aktiviranje preizkusnih programov. (Več o tem berite na 4. in 5. strani!)

no smo pri nas v naši družbi vsaj formalno uvedli samoupravljanje povsod, na vseh delovnih področjih, je ta občutek te delitve še vedno ostal občutek delitve na proizvajalce in neproizvajalce, med tiste, ki dajejo, in tiste, ki le sprejemajo. Med te naj bi sodili vsi, ki niso zaposleni v gospodarski proizvodnji, še posebej pa socialni, zdravstveni in prosvetni in kulturni delavci. Ali ne bi bil že čas, da bi, morda prav v teh počitnicah, ko smo kje ob morju ali kje v planinah vsi podobno ožgani in prepoteni, spoznali, da smo vsi skupaj del iste družbe, da je vsako delo tudi proizvodnja in da tudi lepa pesem, ki jo slišimo, bolezen, ki so nam jo pozdravili, črke, ki so nas jih naučili, predstavljajo še kako dragoceno življenjsko in s tem tudi materialno vrednoto.

V sodobnem svetu postaja vse bolj in bolj povezano. Kot sicer znanost in tehnika vodita do vsakovrstnih specializacij, tako prav isti razvoj civilizacije terja neko skupno povezovanje, neko vzajemno upoštevanje in splošno solidarnost. Prav je, če se vsak prizadeva, da bi bil po svoje čim uspešnejši, prav je, če je tekmovanje ne le v gospodarstvu, ampak tudi med drugimi strokami družbenih dejavnosti, prav je, če se v posameznih gospodarskih organizacijah preko ločenih obratniških enot razkriva večja ali manjša storilnost; toda če ne bomo inželi prav preko vzvodov našega delavskega samoupravljanja in resnične socialistične demokracije, posluha za celoto, potem bomo drug drugemu delo otežkočali, potem bomo zaostajali vsi in bomo celoto razbili.

Še danes se spominjam anekdote, ki sem jo doživel kmalu po koncu vojne ob obisku nekdanjega britanskega zavezniškega feldmarsala Montgomeryja. Z ljubljanskega letališča, se je še preden je začel protokolarne sprejeme podal mimogrede na ljubljanski živilski trg. Prevajal sem, ko se je pri branjevkah pozanimal po čem so jajca. Odgovorile so mu. Jaz pa sem Montgomeryja vprašal, kako to, da ga zanima celo taka zadevica. Pa je resno menil: „Veste, kamorkoli pridem, najprej obiščem živilski trg in se pozanimam za ceno jajc. Jajca so važen prehranjevalni artikel za prebivalstvo in cene živil so zelo važne, ne samo za atmosfero v nekem ljudstvu, ampak tudi za njegovo obrambno sposobnost.“

Kar je pametno, ne more biti neumno; kar je pošteno, ne more biti negospodarno; kar je lepo, ne more biti grdo. Vsi smo iz iste mošnje.

BOGDAN POGAČNIK

Pogodba med Avtoelektriko in Boschem

NOVA GORICA, 14. avgusta — Predstavniki „Iskra“ v Šempetru pri Novi Gorici so danes podpisali s predstavniki zahodnonemške tovarne „Bosch“ dolgoročno pogodbo o proizvodnem sodelovanju pri izdelovanju avtoelektričnih delov. Pogodba pomeni vsebinsko nov odnos, saj je doslej „Iskra“ kupovala licence od te nemške firme, sedaj pa nastopa kot enakopraven partner, saj bo prav toliko, kolikor bo od te zahodnonemške tovarne kupila, njej tudi prodala.

PETSTO ISKRINIH PROGRAMATORJEV

TOZD Avtomobilske in varilne naprave iz Stegen pri Ljubljani, ki deluje v okviru delovne organizacije Iskra — Industrija za avtomatiko, je te dni izdelala petstoti programator PD15-12 — elektronsko napravo za avtomatizacijo postopka pri hidravličnih kopirnih strojih vrste SP12.

Take strožnice izdeluje pri nas novosadska Pobjeda v kooperaciji s

češkoslovaško tovarno Kovosvit. Programator upravlja, nadzira, meri in sortira v celotnem postopku obdelave materiala. En sam delavec nadzira delovanje dveh do treh s programatorji avtomatiziranih strožnic. Zato je storilnost tudi več kot desetkrat večja.

Programatorji vrste PD15-12 so lastna konstrukcija Iskre iz obsežne

družine različnih programatorjev, namenjenih avtomatizaciji industrijskih procesov. Iskra zalaga z njimi malone celotno jugoslovansko industrijo, dovršen del pa jih tudi izvažajo.

Petstoti programator je Iskra izdelala za češkoslovaško tovarno Kovosvit iz Tabora blizu Prage. Z njo jo

veže pogodba o mednarodni kooperaciji oziroma delitvi dela. Tako se obe industriji dopolnjujeta in nastopata na svetovnih tržiščih, še posebej v skandinavskih deželah.

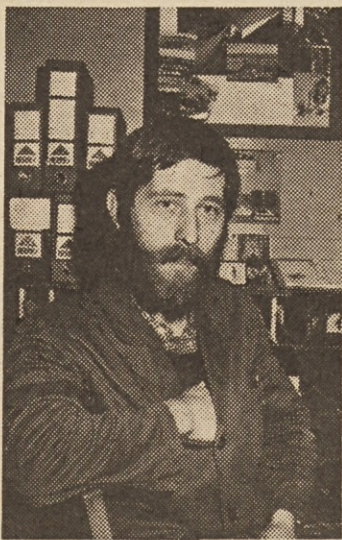
Iskra — TOZD Avtomatske in Varilne naprave proizvaja te vrste programatorjev; že peto leto. Tovarna je namreč specializirana za izdelavo

elektronskih naprav za potrebe industrije in prometa, zlasti železniškega, in pa avtomatskih varilnih naprav. Ta tovarna zaposluje približno 200 delavcev. Letos načrtuje proizvodnjo v vrednosti 120 milijonov dinarjev, prihodnje leto, po dozidavi novih tovarniških prostorov, pa že v vrednosti 300 milijonov dinarjev.

VELIKA JE ODGOVORNOST NA PODROČNIH KOLEGIJAH

PORTRETI ISKRAŠEV

BERTO ŠRAJ

Čisto slučajno sva se srečala z Bertom Šrajem, skladiščnikom v Retečah. Ravno pri nakladanju gospodinjstskih aparatov je bil.

„Bi kaj povedali o sebi in svojem delu,“ sem ga prosil.

„Saj ni skoro kaj,“ je menil nič kaj navdušen za klepet.

„Tako mislim, o delu popoldne. Slišal sem, da slikate v prostem času.“

To ga je malo razživilo.

„Star sem 25 let. Kakor vidite, delam v skladišču. V Iskri sem že precej časa.“

Slikam rad. To je bolj moj konjiček. Seveda pa imam svoje vzore, zlasti mlajšo generacijo slovenskih slikarjev, tako Florjančiča, Novinca, Kostjo, Gatinika, Kamila, Legata in še druge. Največ slikam v olju. Tudi razstavljal sem že, tudi za Dan Iskre v Sežani. Zadnji čas se obetajo tudi v Iskri boljši časi, zlasti Ivo Razboršek se trudi, da bi naše - Iskrino likovno društvo čimbolje zazivilo. Sicer ga ne poznam osebno, toda slišim, da je zelo prizadeven mož.

Slik ne prodajam. - Tudi ni veliko, kar sem naslikal. Veste, s slikarstvom se ukvarjam šele dobra štiri leta. Rad bi dobil primeren prostor, zdaj največkrat slikam doma v kuhinji. Moram že kar paziti, da se kaj drugega ne pomeša med barve.“

Berto je utihnil. Nad nama so brneli stroji svojo enolično pesem. Mislil sem, kako neki Berto združuje ti dve pesmi: pesem dela in pesem barve. Pa je najbrž to le najboljša kombinacija: življenje prenašati v umetnost. KF

Ob spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma ZP smo v poslovno sfero vnesli nov termin: področni kolegij.

Moramo povedati in poudariti, da so področni kolegiji strokovna telesa posameznih direktorjev področij ZP Iskra, sestavljena iz nosilcev funkcij v delovnih organizacijah in ZP. Tako

sestavljajo na primer področni kolegij za plan vsi direktorji (vodje) plana branžne delovne organizacije, ali področni kolegij za marketing vsi komercialni direktorji (in seveda direktor marketing področja ZP), ali področni kolegij za finance - poleg direktorja področja za finance ZP - vsi direktorji finančnih (oz. računovodskih) sektorjev branžnih delovnih organizacij.

Področni kolegiji (in seveda njegovi člani) so najvišje strokovno poslovno telo, odgovorni skupščini ZP, tako za vse strokovne predloge sklepov s svojega področja, kot tudi za izvajanje na skupščini sprejete skupne poslovne politike v vseh TOZD DO in

ZP kot celote; odgovorni pa so tudi svoji branžni delovni organizaciji in delovnim kolektivom TOZD (ki so po svojih delegatih dali svoj glas za njihovo imenovanje na vodilne funkcije) zaradi izpolnjevanja njihove volje in zagotavljanje skupnega interesa združenih TOZD.

Morda je to zapleteno povedano, vendar v praksi bo to moralo izgledati enostavneje! Primer: Predlog gospodarskega plana ZP je treba tržno ovrednotiti. To mora opraviti področni kolegij za marketing, ki ga sestavljajo v Iskri najbolj odgovorni komercialni delavci. Ali finančno vrednotiti: za to je pristojen in odgovoren področni kolegij za finance!, itd.

Gospodarski plan ZP za l. 1975 je obdelan po tem načelu in noben član katerega koli področnega kolegija ZP ne more „ubežati“ svoji odgovornosti glede svojega deleža pri samem planu, ne glede na to, ali je pri delu področnega kolegija aktivno in konstruktivno deloval, ali pa se je delu kolegija izmikal (ni prihajal na seje, s čimer je kršil določila samoupravnega sporazuma ZP), bil pasiven, ali celo destruktiven. Predlog je tu! Ko bo in kakršen pač bo sprejet, ga bo treba izvajati - in za izvedbo plana so spet odgovorni poslovodni organi: ZP, branžnih delovnih organizacij in TOZD, ki so sodelovali že pri njegovi kreaciji.

Prepričani smo, da se večina članov tega zaveda in tudi temu ustrezno deluje in sodeluje.

Nova ustava je dovolj natančno in nedvoumno določila poslovnim organizacijam tako pristojnosti, kot tudi odgovornosti v izvajanju sprejete poslovne politike TOZD, branžnih delovnih organizacij in ZP. Se bolj natančno pa je to uredil sedanjí samoupravni sporazum ZP Iskra - in konec leta bomo Iskrini samoupravljalci že vprašali: kako smo gospodarili in kako smo vodili poslovni proces, ki je pripeljal do takih in takih rezultatov, koga je treba pohvaliti, da je izpolnil pričakovanja in svoje dolžnosti in kdo tega ni opravil zadovoljivo in ga je treba grajati.

Pri tem pa imajo področni kolegiji velik pomen in odgovornost.

V prejšnji številki Iskre smo objavili intervju z direktorjem tovarne avtoelektričnih izdelkov iz Tolmina Lucijanom Rejcem. Objavili smo tudi sliko, žal pa nam jo je zagodel „tiskarsko - slikovni“ skrat - namesto slike direktorja Lucijana Rejca, smo pomotoma objavili posnetek Viktorja Vanovskega iz EMO - Celje. Obema se iskreno opravičujemo, tokrat pa resnično objavljamo sliko, sliko direktorja AET Tolmin Lucijana Rejca.

ELEMENTI V KRIZI

Stanje v industriji elementov, kakor je prikazano z IFO indeksom poslovnega stanja, je podobno tistemu iz leta 1970/71, ki so ga imenovali kar „polprevodniška kriza“. Zaradi zmanjšane konjunktura pa je bilo pred štiri leti huje kakor danes. Glede konjunktura vlada za zdaj negotovost tako, da se pojavlja vprašanje, če se bodo izpolnili lepi dolgoročni obeti, ki so se proizvajalcem še do nedavna zdeli docela realni.

Sezonske vrednosti IFO poslovnega indeksa v industriji elementov so bile v mesecih julij, avgust, september leta 1974 po vrsti takšne: 179 - 163 - 145.

Doslej najnižjo vrednost je konjunkturi barometer dosegel marca 1971 (141). Če se bodo tako kot leta 1970/71 tudi zdaj izpolnila pričakovanja testirancev, ki predstavljajo osnovo za izračun poslovnega indeksa, potem prihajajo za industrijo elementov težki časi. Vendar je treba imeti na umu, da barometerskih podatkov ni mogoče kar naravnost prevesti v gospodarske pokazatelje.

Vendar pa trenutno stanje v industriji elementov ni tako slabo. 82% anketirancev je poslalo septembra lani pomirjujoča, običajna sezonska poročila o poslovnem stanju. Upoštevač poprečno poslovno stanje, je lanska

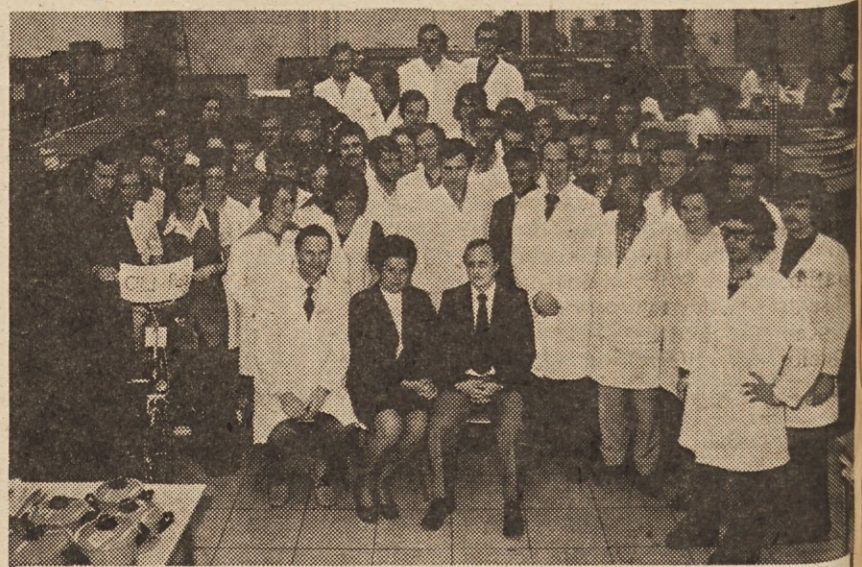
septembarska vrednost z 12% prvič v negativnem področju. Pesimizem, ki ga izraža indeks poslovnega stanja, temelji predvsem na pričakovanju znatnega nazadovanja poslovnega razvoja.

Stanje povpraševanja trenutno zagotavlja štiriinpolmesečno proizvodnjo. To je za industrijo elementov kar precej dolgo obdobje. Toda kaj pomenijo v tej industriji že gotove ponudbe? Proizvajalci posameznih komponent imajo le malo možnosti, da izpolnijo odkupne obveznosti svojim poslovnim partnerjem. Nikakor si ne morejo privoščiti preklincev, ker bi naleteli na zakon medsebojne povezanosti naročil. To pa bi povzročilo izgubo potencialnega naročnika, ali pa kopičenje zalog v skladiščih. Preklinci so že sedaj na dnevnem redu. Že majhno število zavrnjenih naročil za predvideno štiriinpolmesečno obdobje bi po izteku tega roka povzročilo, da bi bil znaten delež zmogljivosti v tej industrijski veji odveč. V računu moramo namreč vzeti tudi nazadovanje naročil.

V naslednjih treh mesecih je že več kot 80% anketirancev predvidelo nazadovanje proizvodnje, kajti tudi izvoz ni več nikakšen ventil za izravnavo konjunktura. Ravno nasprotno. Tako je vedno večji pesimizem v industriji elementov povsem razumljiv.

47 - 79 - 93 - to je v odstotkih izraženo število podjetij, ki so v mesecih julij, avgust, september računala z neugodnim poslovnim razvojem v naslednjih šestih mesecih. Vsekakor velja ugotovitev, da proizvajalci elementov izredno močno občutijo konjunkturalne spremembe. Glede na porast proizvodnje aktivnih in pasivnih komponent v letu 1973 za več kot 26% (nominalno), je porast proizvodnje v letu 1974 za približno 14% precej majhen. Realno gledano je bil porast proizvodnje v letu 1974 le za 6 do 7% večji od ničelne rasti.

Za tako perspektivno stroko se zdi nostalgичnim gospodarskim analitikom tolikšen prirastek premajhen. Vendar pa eno leto stagnacije še ne pomeni, da gre industrija elementov rakovo pot.

V zasluzeni pokoj! Po 17 letih dela v kontroli ATC se je poslovila Milena Zadnjikar, Tone Filipič pa po 16 letih dela v skladišču relejev v ATC Labore. Obema, srečno! (Foto Ivan Okršlar)

ISKRA - INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, Ljubljana, n. sub. o. Ljubljana, Stegne 17

v a b i k sodelovanju in objavlja prosto delovno mesto:

VODJA PROJEKTA MIKROELEKTRONIKE v Programsko tehničnem področju IEZE

- Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:
 - da je kandidat z dosedanjim delom dokazal, da obvlada uspešno organiziranje in vodenje kompleksnejših nalog
 - da govori tekoče angleško
 - da ima izobrazbo II. stopnje tehnične ali ekonomske smeri;
- Prednost imajo kandidati, ki:
 - bolje izpolnjujejo pogoje pod 1
 - so iz ISKRE
 - poznajo elektroniko, oz. mikroelektroniko.

Delovno mesto je izjemno po možnostih za izpopolnitev, uveljavitev, napredovanje, je odgovorno in ima status pomočnika direktorja področja.

Glavna naloga vodje projekta mikroelektronike bo kompleksna organizacija proizvodnje mikroelektronskih vezij v zaključeni organizacijski enoti ISKRE na osnovi znanj, ki o tej tehnologiji že obstajajo v ožji domovini in na osnovi prenosa dopolnilnega znanja iz ZDA.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba ISKRE - IEZE, Ljubljana - Stegne 17. Rok za prijavo je 15 dni po drugi objavi, oz. do zasedbe delovnega mesta.

OBVESTILO FAKULTETE ZA ELEKTROTEHNIKO

1. Vpis v četrti semester izrednega višješolskega študija za člane ZP Iskra v Novem mestu bo od 15. do 30. septembra 1975 v študentski pisarni Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani. Pravico vpisa imajo vsi slušatelji, ki so bili vpisani v tretjem semestru.

2. Pričetek predavanj na tečajih izrednega študija v Ljubljani bo 1. oktobra 1975, na tečaju v Novem mestu pa 2. oktobra 1975.

JAKA JANČAR, EDEN PRVIH ISKRAŠEV

V JUGOSLAVIJI UGODNA RAST

DOLGOROČNI PLANI O ELEKTRONIKI

Čeprav je že 11 let upokojen, smo ga vendarle našli na delovnem mestu, v Industriji elementov in zabavne elektronike IEZE v Stegnah. Povprašali smo ga o njegovem medvojnem delu, saj je znano, da je sodeloval pri prvih zametkih Inštituta za elektrozeve – IEV. Zanimalo pa nas je seveda tudi njegovo delo po osvoboditvi, v času obnove, v katerem se je formirala tudi današnja Iskra.

Umirjen in skromen človek je Jaka Jančar. Ko je omenjal svoje delo, je vedno poudarjal tuji sodelavci, kot da je pravzaprav popolnoma slučajno, da je tolikšen delež prispeval tudi sam. Sicer pa je bil za svoje delo Jaka Jančar odlikovan tudi z redom dela. Tako je pripovedoval:

„Od leta 1945 pa do 1947 sem služboval na CK KPS in predsedstvu vlade LRS. Imel sem nalogo, postaviti oddajni center na Brdu pri Viču in sprejemno oddajni center za predsedstvo zvezne vlade v Beogradu. Med tem časom se je brat Rudi že ukvarjal z organizacijo bodočega Inštituta za elektrozeve IEV. V ta namen sva januarja 1947 po nalogu pokojnega Borisa Kidriča, odpotovala s Francem Somrakom (tudi on je bil odlikovan z redom dela) v Švico z nalogo, da bi nabavila aparature ki so bile potrebne za zveze med republiški ustanovami in zvezno vlado v Beogradu. Takšnih aparatov namreč takrat ni bilo na voljo, za naročila pa so bili dolgi dobavni roki. Odločeno je bilo, da se za bodoči IEV nabavi instrumentarij, elektronski elementi in potrebno orodje.

Neuradno smo z delom na IEV pričeli 15. 9. 1947 v prostorih gimnazije v Šubičevi ulici. Na voljo smo imeli risalnico v 4. nadstropju. Med prvimi sodelavci IEV so bili: Rudi Jančar, Franc Somrak, Anton Lovko, Ludvik Simonič in jaz, kasneje pa je med drugimi pristopil tudi prof. dr. Mirjan Gruden. Uradni akt o ustanovitvi IEV pa je bil izdan šele 1. 3. 1948, z odlokom Borisa Kidriča. Inštitut je deloval pod Zvezno upravo za unapredenje v Beogradu. Direktor je bil Rudi Jančar.

Takrat sem bil zaposlen kot vodja delavnice pri radio d – zoz v Ljubljani na Miklošičevi cesti 7. Že v začetku maja 1941 sem izdelal in s posredovanjem sestre Lizike (padla v Polhograjskih dolomih 1943) izročil prenosni kratkovalovni sprejemnik za partizane Cirilu Anju Lukmanu.

Julija 1941 smo na sestanku naše delavnice dobili od člana CK KPS Milka Goršiča in Rudija Jančarja nalogo, naj izdelujemo sprejemno oddajne postaje. Na sestanku so bili še Franc Somrak, Miro Anzele, Lizika – Majda Jančar in jaz. V programu dela je bila izdelava 11 kompletov 10 W sprejemno-oddajnih postaj, predelava 20 baterijskih sprejemnikov za telegrafijo, nabava in odprema materiala in še druge naloge s tega področja.

Ker je bilo delo obsežno, smo k sodelovanju pritegnili še Lojzeta Čer-

gana, Kolomana Hodoščka, Vinka Demšarja in Jureta Pavloviča. Tehnično vodstvo je prevzel France Somrak, Lizika pa je prevzela zunanje stike in odpremo, jaz pa sem skrbel za vse sprotne druge naloge, ki jih takšno organizirano delo zahteva.

Kljub težavam smo, po zaslugi dobro organiziranega dela, 1942. in 1943. leta uspeli zastavljene naloge izpolniti, čeprav je bila naša delavnica od decembra 1942 pa do aprila 1943 zaprta. Februarja 1943 je namreč odšla Lizika v partizane, mene pa so 1. oktobra 1943 ponovno zaprli in odpeljali v Dachau. Tudi v taborišču Dachau mi je uspelo izdelati sprejemnik, s katerim sem poslušal poročila in jih oddajal našemu komiteju. Enkrat sem z njim poslušal celo Radio OF v Črnomlju.

Prvi zametki Inštituta pa segajo nazaj v spomlad leta 1941. Z ilegalnim delom izdelave sprejemno oddajnih postaj za partizane v delavnici Radio d-zoz v Ljubljani in z izdelavo Kričiča na Univerzi in drugih ilegalnih smo začeli delati za RS (radio sektor) OF. Kasneje smo z delom nadaljevali v delavnicah v Starih Žagah. Tod smo razvijali in proizvajali brezžične in žične zveze za potrebe JLA, PTT in elektro gospodarstva, razvijali in proizvajali pa smo tudi RA in TV sprejemnike, TV kamere, elektronske elemente in druge aparature.

Dela in sodelavcev je bilo vedno več, zato smo se preselili na Linhartovo cesto 35, v bivšo Rižarno, kjer je imel začasni sedež RK. Ker pa je bil razvoj hiter, potrebe po elektronskih elementih pa vedno večje, smo ustanovili več obratov in sicer: obrat kondenzatorjev v Semiču l. 1949, l. 1950. obrat uporov v Šentjerneju, pa obrat za keramiko in keramične kondenzatorje v Šentvidu, obrat Feriti na Celovski, tam je bil tudi obrat Magneti in obrat žarnice v Kotnikovi ulici, pa še tovarno Telekomunikacije Ljubljana, Pržan in obrate v Sežani, Mokronogu, Žužemberku in Višnji gori nato tudi Tovarno elektronskih instrumentov Horjul. Zaradi pomanjkanja prostorov pa smo izven Rižarne imeli locirane tudi 4 laboratorije.“

Od l. 1947 pa do 1964, ko je bil upokojen, je Jaka Jančar v Iskri delal na različnih delovnih mestih. Sodeloval je pri razvoju in izdelavi 4-kanalne avtomatske telefonske postaje, projektiral in organiziral proizvodnjo avtomobilskih žarnic, vodil laboratorij za usmerjanje zveze, vodil obrat radio zveze, bil je tudi pomočnik generalnega direktorja za zveze.

„Ko pa smo pričeli delati na rekonstrukciji, sem se preselil, po želji uprave, v investicijsko-projektantsko grupo, kjer me je zajela združitev z Iskro l. 1961. V upravi Iskre sem slednjič prevzel dolžnost glavnega planerja, na tem delovnem mestu pa sem nato delal vse do upokojitve,“ je svojo pripoved sklenil Jaka Jančar, ki mu je življenje res delovni dan.

Pomanjkanje skupne dolgoročne politike in neprilagojenost gospodarskega sistema ustavnim določilom je vzrok ekonomski nestabilnosti pri nas. To je ugotovitev iz poročila o delu predsedstva CK ZKJ. Prav zaradi tega so pogoste razprave v državi o izgradnji dvojnih in odvečnih zmogljivosti, prioriteti, zaščiti, „državni intervenciji“ itd. Zgodi se lahko, da bi razprava o dolgoročnem razvoju jugoslovanske elektronike in elektronskih naprav šla po poti verbalizma in utrujajočih prepričevanj ter precejšen. V tem primeru bi ne prišlo do konstruktivnega dogovora, ki edini lahko objektivno da pozitivne in učinkovite rešitve.

Svetovna proizvodnja velikih, mini in mikro sistemov za elektronsko obdelavo podatkov, žepnih in namiznih računalnikov ter telekomunikacij, je po fizičnem obsegu na tretjem mestu v svetu. Pred to proizvodnjo sta petrokemijska in avtomobilska industrija. Vendar strokovnjaki predvidevajo, da se bo do l. 1985 ta industrija povzpela na drugo mesto.

V Jugoslaviji elektronska industrija, razen obdelave podatkov, beleži ugodno rast. Na našem tržišču so zastopani vsi pomembnejši proizvajalci sistemov za elektronsko obdelavo podatkov. Na žalost do danes s tega področja nismo zabeležili proizvodne kooperacije, čeprav so se nekateri dogovarjali o tem.

Prisotnost relativno velikega števila inozemskih proizvajalcev na objektivno malem domačem tržišču, je že povzročila nekatere nesporazume, zmote in nelojalno konkurenco. Nujno bi bilo potrebno, da bi zastopniki teh firm skozi institucijo dogovaranja sprejeli sklepe, ki bi spremenili dosedajni položaj.

V Jugoslaviji imamo že kar razvito proizvodnjo žepnih, namiznih računalnikov, digitalnih, elektronskih, merilnih in signalnih naprav, kot tudi proizvodnjo telekomunikacij, video-terminalov, teleprinterjev itd. Pomembni predstavniki tovrstne proizvodnje so predvsem Digitron iz Buj, EI Niš, Iskra Kranj, RIZ Zagreb, Rudi Čajevec – Banja Luka, TRS Zagreb itd. Na žalost za navedene proizvode ne obstaja eksaktna tržna analiza, z drugimi besedami, trendi potrošnje ter struktura potrošnikov so še neznanke.

Ekonomska politika navaja, da se takšna analiza pripravlja in da bo kmalu izdelana. Prav dejstvo, da nezadostno poznamo tržišče, je potencialna nevarnost skupaj s pomanjkanjem dogovaranja sodelovanja, da proizvajalci načrtujejo takšen razvoj, ki bo povzročil odvečne kapacitete. Kadar se pojavijo te kapacitete, je običajno vsako ukrepanje zelo boleče, zato je sedaj, ko se usklajuje 5-letni razvoj Jugoslavije čas, da se vsi zainte-

resirani dogovorijo o vseh relevantnih elementih razvoja. Dejavnost, ki jo razvijajo zgoraj omenjeni proizvajalci, je življenjskega pomena za našo državo in bi vsi morebitni nesporazumi povzročili na tem področju ne samo materialno, temveč tudi družbeno škodo. Danes je v Jugoslaviji najmočnejši proizvajalec žepnih in namiznih kalkulatorjev ter teleprinterjev Digitron iz Buj. Ta firma ima zelo ambiciozen plan razvoja na tem področju. Tako na primer namerava v naslednjih petih letih nekajkrat povečati proizvodnjo. Prav tako nameravajo poveča-

ti proizvodnjo teleprinterjev zelo širokega asortimama. Vse to planirajo, da bodo realizirali v sodelovanju s firmami kot so Nord American Rockwelle, Mostek, Mos ter z domačimi institucijami kot so Elektrotehnična fakulteta v Beogradu in Zagrebu.

Znano je, da imajo na tem področju tudi druge firme ambiciozne plane. Glede na te informacije bi se morali proizvajalci zamisliti in se dogovoriti o eventualni delitvi dela ter skupnem nastopu na tržišču.

Te dni se je od sodelavcev poslovila tudi Vida Pavec, ki je polnih 18 let delala v TOZD ERO v Elektromehaniki. Tako kot njeno, je bilo prisrčno tudi slovo Tilke Lipovac, ki je bila 29 let zaposlena na traku številčnika S-3. Foto: Ivan Okršlar.

Z ZNANJEM NA NOVI DELOVNI MESTI

Work – Factor analitičarki Jožica Purkart in Ivanka Jarkovič odšli po zaključnem dopolnilnem izobraževanju nazaj v TOZD Obrat telefonskih enot na Blejsko Dobravo

Ob odhodu smo se pozanimali za njuna mnenja in vtise po enoletnem dopolnilnem izobraževanju. Povprašali smo ju naslednje:

„Kako sta se počutili to leto v Kranju?“

PURKART: „Hvaležna sem vsem, ki so mi omogočili dopolnilno šolanje za delovno mesto WF analitika. Z mladim kolektivom analitskega oddelka smo se zelo dobro razumeli in upam, da bomo še nadalje uspešno sodelovali. Tudi razporeditev predavanj je bila zame glede na družinske obveznosti več kot ugodna.“

JARKOVIČ: „Počutila sem se dobro, saj sem se v novi kolektiv hitro vživela. Tudi s sodelavci sem se dobro razumela in želim še vnaprej obdržati stik z njimi, saj tudi značaj dela to zahteva.“

„Ali menita, da sta pridobili dovolj znanja za samostojno delo?“

PURKART: „Sodelovanje in usmerjanje mi bo seveda še vnaprej dobrodošlo že zaradi značaja dela samega. Pa tudi metode dela se ne prestopno izpopolnjujejo in izboljšujejo. Čeprav grem rada nazaj v svojo prejšnjo delovno organizacijo, bom le

pogrešala delovno sredino, v kateri sem preživela leto dni. Glede vožnje na delo pa bo seveda zame ugodneje. Upam, da bo nova metodologija dela po WF sistemu dosegla svoj namen in da bomo vsi zadovoljni.“

JARKOVIČ: „Naučila sem se veliko, a WF metoda zahteva dosti iznajdljivosti, prilagodljivosti, komunikativnosti in sodelovanja.“

„S kakšnimi občutki in željami odhajata na novi delovni mesti?“

PURKART: „Čeprav se bo prijetno ponovno vrniti v prejšnji kolektiv, pa bova vseeno pogrešali dosedaj delovno sredino. Vendar pa bova veseli tudi višjih osebnih dohodkov.“

V.B.R.

ISKRA – INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, n. sub.o LJUBLJANA, Stegne 17

objavlja prosta delovna mesta:

TOZD Keramični kondenzatorji Žužemberk
DELOVNA ENOTA VF KERAMIKA, Ljubljana – Stegne 19

OBRATNI ELEKTRIČAR

za delo na električnem vzdrževanju

Pogoj: končana ustreza poklicna šola, praksa zaželena ni pa pogoj ter odslužen vojaški rok. OD ca. 3.000 do 3.500 din.

TOZD ORODJARNA, Ljubljana – Stegne 17

STRUGAR

Pogoj: končana ustreza poklicna šola, odslužen vojaški rok, lahko začetnik. OD ca. 2.700 do 3.200 din.

PK DELAVKA v štancariji

Pogoj: končana osemletka – OD ca. 1.900 do 2.200 din.

Pismene vloge sprejema kadrovska služba ISKRA-IEZE Ljubljana – Stegne 17, v 15 dneh po objavi razpisa.

OBISKALI SMO TOZD SERVISNO ORGANIZACIJO

Montažno-servisna organizacija je ena izmed 19 TOZD Iskre – industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Nastala je pred 21 leti ter najprej delovala kot montažni oddelek v Elektromehaniki, potem v sestavi takratnega PSO in kasneje Iskra-Commercea, nekaj časa kot samostojna organizacija združenega dela, potem spet kot sektor.

Omenjena TOZD je specializirana za montažo, preizkušnje, vključevanje v promet ter servisiranje telekomunikacijskih naprav, ki so v proizvodnem programu omenjene branžne delovne organizacije. Največ njihovega dela je vezanega na področje avtomatskih telefonskih central (40 % crossbar in 40 % elektronske). Pomemben del dejavnosti pa so tudi napajalne naprave za telefonske centrale.

Sedanja organizacija te TOZD je takšna: uprava ima sedež v Ljubljani, v Medvedovi ulici in vključuje: tehnično službo, gospodarsko-plansko službo, računovodstvo ter kadrovsko splošno službo. Njihova operativa je razdeljena v tri inženiring področja, ta pa naprej v dislocirane enote.

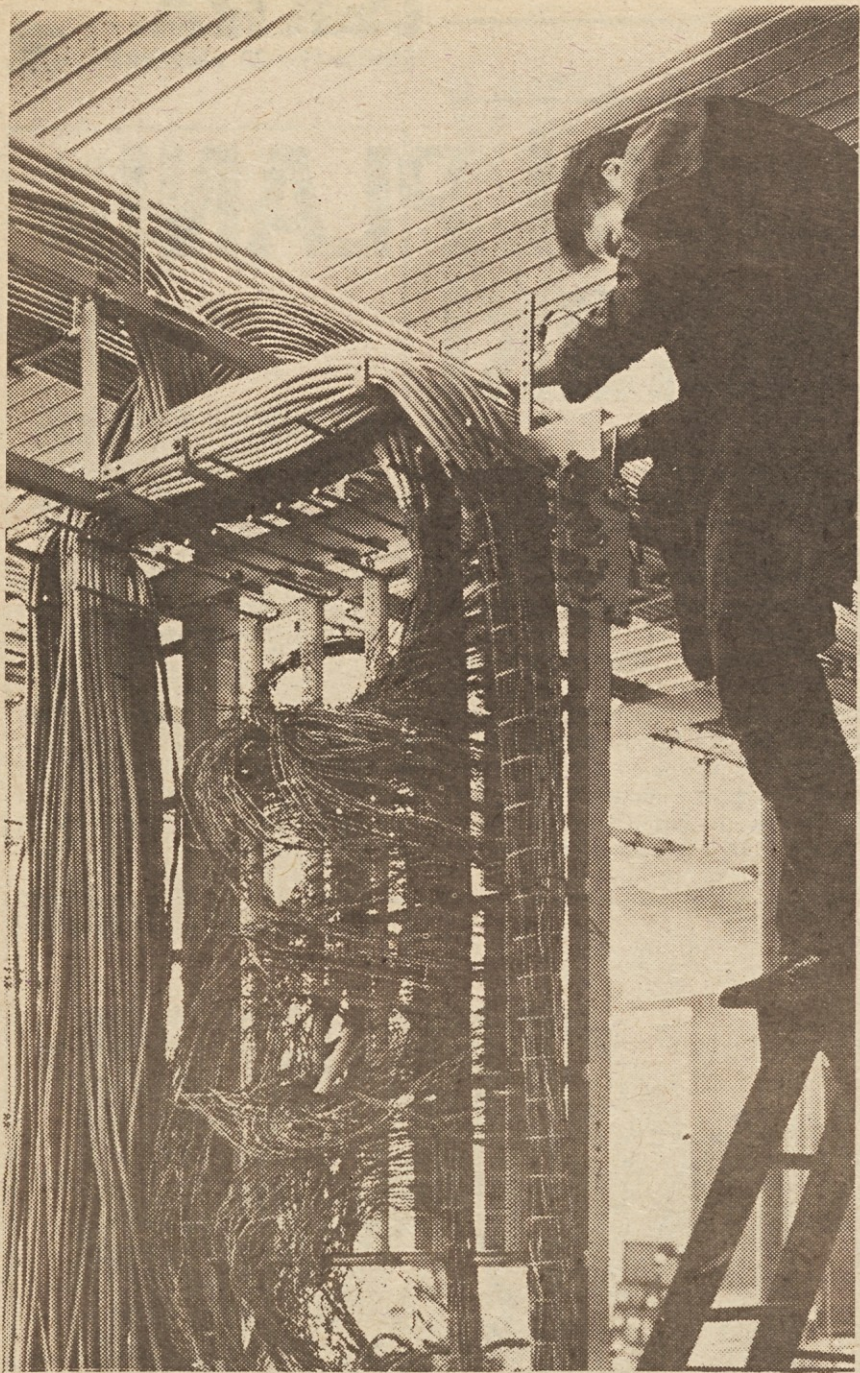
Omeniti moramo seveda tudi njihove posebnosti: člani njihovega kolektiva delajo po vsej Jugoslaviji, na najmanj 50 deloviščih hkrati. V režiji je zaposlenih 45 ljudi, v operativi 290. Po potrebi dodatno zaposlujejo preko študentskih servisov tudi študente. Teh je trenutno 90. Razmerje režija : produktivni del je tako 1 : 7. Tudi narodnostna struktura zaposlenih je zanimiva, saj imajo med njimi kar 8 narodnosti. 80 % je Slovencev in Srbov. Polovica zaposlenih stanuje v Ljubljani in Beogradu, druga pa v 75 krajih širom po Jugoslaviji. Zaradi naglega razvoja telekomunikacij so v zadnjih dveh letih sprejeli toliko novih sodelavcev kot prej v 15 letih. Samo 10 % zaposlenih je žensk. 80 % zaposlenih je mlajših od 30 let, 65 % je kvalificiranih, 20 % pa ima srednjo

strokovno in visoko izobrazbo. Samo 15 % je priučenih.

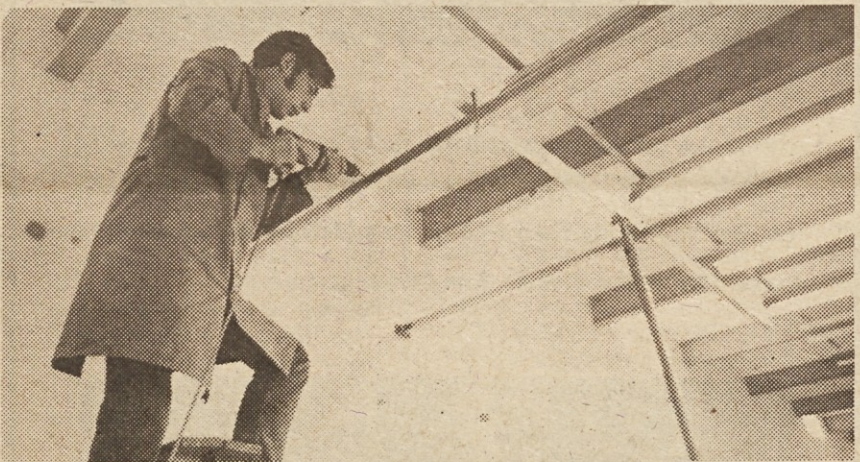
Letošnji plan – 10 milijard S din – kljub vsesplošnim težavam v redu izpolnjujejo, čeprav je za 60 % večji od lanskoletnega. Vendar pa njihovo delo resno ovira nelikvidnost Elektromehanike, saj ne morejo tekoče poravnati potnih stroškov svojih delavcev za delo na terenu. Polovico del bodo prisiljeni ustaviti, če se stanje v kratkem ne bo izboljšalo. Drugi problem je nepravčasna in

INŽENIRING PODROČJE I se nahaja v Ljubljani in vrši montažo ter servis central, ki jih naročata jugoslovansko PTT omrežje na ozemlju SR Slovenije, Hrvatske in BiH ter JLA za svoje potrebe.

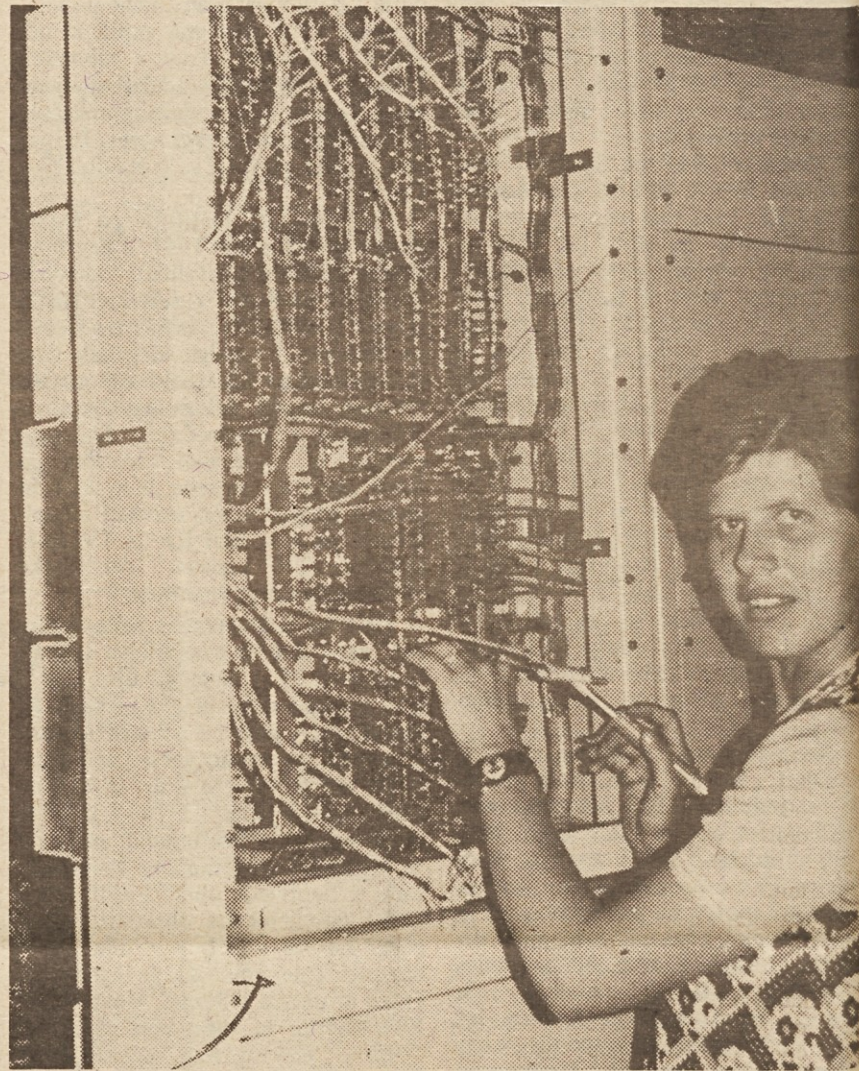
INŽENIRING PODROČJE II vrši iste usluge na ozemlju SR Srbije in Makedonije. Na ozemlju SR Črne gore delajo ekipe tako iz področja I kot tudi II, saj je delo medsebojno zelo prepleteno in povezano. Neke stroge ločnice med dejavnostjo

Polaganje kablov pri Metaconti 10-C opravlja Franc Jurjevčič med pripravniško dobo po diplomi na II. stopnji Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani.

Srečko Žnidaršič pri postavljanju konstrukcije.

Helena Mrak pri spajkanju na Crossbar stojalu v PTT Celje.

nekompletna dobava opreme zaradi zastojev v proizvodnji Elektromehanike. Stanje se utegne v kratkem še poslabšati.

posameznih inženiring področij MSO pravzaprav ni.

INŽENIRING PODROČJE III vrši montažno-servisno dejavnost s področja telekomunikacij na celotnem območju SFRJ za naročniške avtomatske telefonske centrale, individualne avtomatske telefonske centrale z lastnim omrežjem, naprave za avtomatizacijo prometa, VF in telegrafske naprave, telemehanske naprave in radio-zveze. Obrat ima dislocirani enoti v Sarajevu in Zagrebu. Pri tem pa se seveda pojavljajo čisto specifični delovni pogoji – delo na višini, na železniških progah, ipd. Za njihove zaposlene z najtežjimi delovnimi pogoji so dodatki nanje trenutno premajhni. Ko bo sprejet novi Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke kovinske in elektroindustrije SR Slovenije, se bodo ti dodatki znatno povišali.

Za vse večje centrale izdeluje tovarna ATC na Laborah posamezne elemente (stojala, enote), katere je potrebno na samih objektih po posebnih projektih sestaviti in povezati med seboj, kar šele skupaj tvori avtomatsko telefonsko centralo. Tako je torej TOZD MSO finalist izdelkov tovarne ATC. Montaža namreč predstavlja približno 20–30 % celotnega dela, vložnega v dokončno postavitve avtomatske telefonske centrale, da ta lahko začne obratovati.

Postopek za izdelavo avtomatske telefonske centrale (ATC)

Na podlagi zahtev stranke izdelava Projektivni biro idejni projekt, iz katerega je razvidno,

Priprava kablov za formiranje.

MONTAŽNO- V LJUBLJANI

kakšna in koliko opreme je potrebno. Naslednja faza postopka je pogodba – kupec naroči glavni – izvršilni projekt. Na podlagi pogodbe izdelava tovarna potrebne enote in stojala, izvršilni projekt pa gre potem v montažno pripravo. Tam ga dopolnijo s specifikacijo montažnega materiala in tega tudi oskrbijo.

Montažna operativna sestava ekipo, določi montažne priprave in zagotovi vso potrebno dokumentacijo za pričetek del na določenem objektu. Nato prične montažna ekipa z delom. Ko je formirana določena ekipa za delo, se mora vodja seznaniti s projektom in prostorom, v katerem bo centrala montirana. Prostor mora investitor predhodno ustrezno pripraviti.

Začetna dela so postavljanje konstrukcije na pod in stene, pri čemer so potrebne tudi zidarske in druge obrtniške veščine monterjev. Ko je konstrukcija postavljena, se prične polaganje kablov po koritih, ki so nameščena na vrhu konstrukcije. S kablji povezujejo stojala in delilnike po projektu. Nato je treba kable formirati, da jih je možno priključiti na letvice na stojalih in delilnikih. Ko je formiranje končano, se prične dostava opreme (stojal) in postavljanje ter pritrdjevanje na določena mesta. Temu sledi spajanje kablov na letvice stojal. To delajo posebej za to delo izurjena dekleta. Opisana montažna dela predstavljajo ca. 60 % celotnega montažnega dela.

Sledijo preizkusna dela. Pri tem naj omenimo predhodni vizualni pregled celotne opreme in kontrolo vseh kablovskih povezav z zvočnim signalom, kar vse znatno olajša potek preizkusnih del. Potem se prične vključevanje stojal na napetost in preizkušanje signalizacije. Sledi preizkušanje spojnih poti in posameznih enot (markerjev, registrov, itd.).

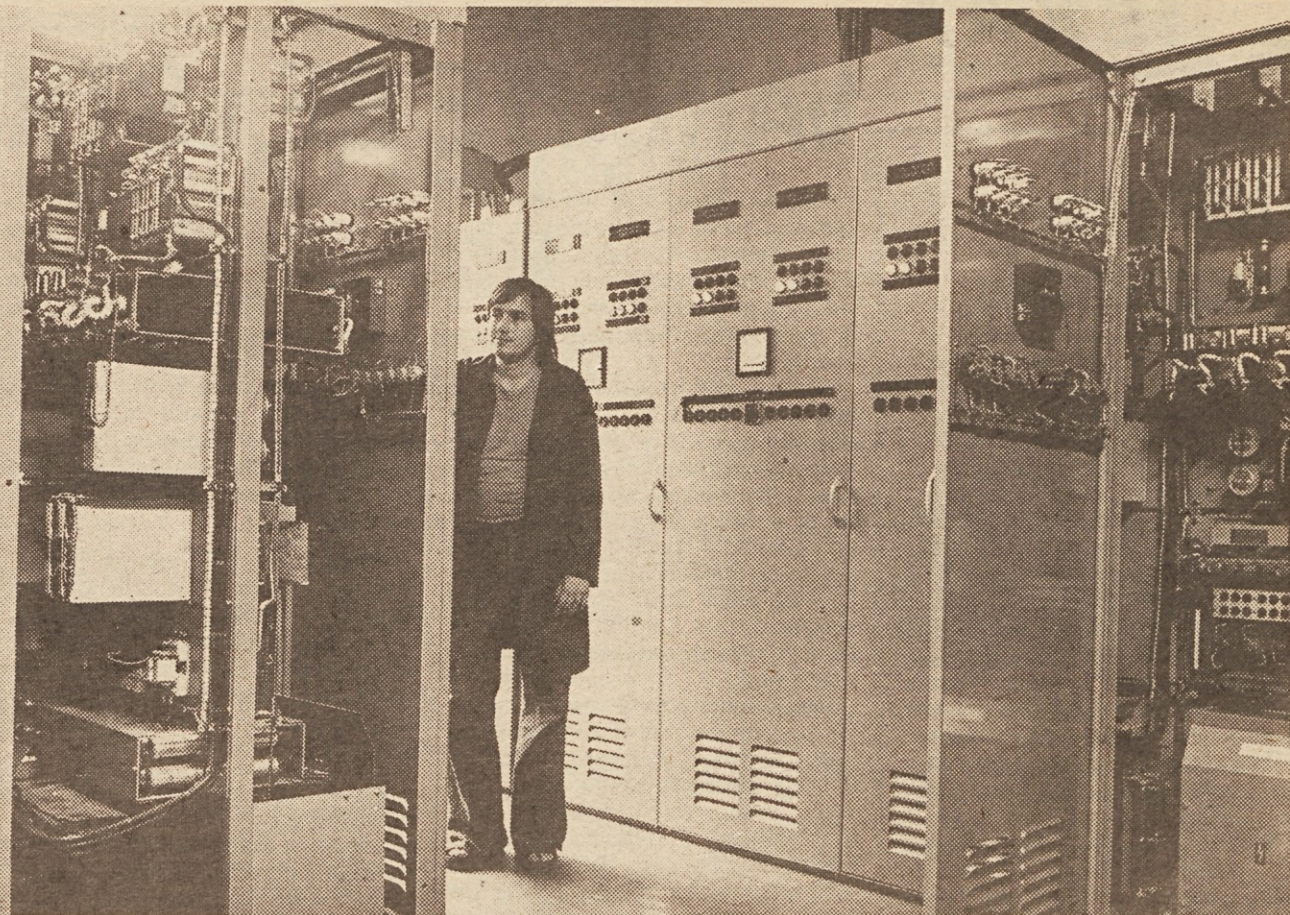
Servisiranje vršijo v času trajanja garancije telefonske centrale pa tudi v primerih intervencije po želji naročnika.

Postopek pri montiranju in preizkušanju Metaconte 10-C

Trenutno je na ozemlju SFRJ v gradnji 9 polelektronskih tranzitnih central in ena mednarodna. Ena lokalna že redno obratuje. Ti objekti so za jugoslovansko gospodarstvo izjemnega pomena, saj predstavljajo ogrodje celotnega telefonskega omrežja na ozemlju SFRJ ter za povezavo s tujino. V Beogradu sta sedaj v gradnji 2 centrali – tranzitna Beograd in mednarodna. Že samo gradbišče tranzitne centrale pred-

stavlja za Iskro trenutno največje montažno delo na področju telefonije. Na tej centrali dela med 50 in 60 ljudi hkrati. Sama centrala obsega 567 ekvivalentnih stojal (kamor prištevamo tudi računalnike, opremo za nadzor in delilnike).

Postopek montaže Metaconte 10-C je več ali manj podoben montaži pri klasičnem sistemu s tem, da korita klasičnega sistema zamenjujejo posamezne mreže, s katerimi zgradijo kabelske poti, da zmanjšajo čas, potreben za polaganje kablov in porabo slednjih. Spajanje kablov s priključki na stojalih izvajajo s pomočjo navijanja (wire-wrap). Ob montaži se pojavi tudi priključevanje računalnikov na periferno opremo, kar se izvede s posebnimi kablji skladno z dokaj strogimi tehničnimi predpisi. Tudi pri

Jelinčič Goran, preizkuševalec napajalnih naprav kontrolira pretvornike, ki napajajo računalniško opremo.

Pričvrščanje žične oblike v stojalo.

Metaconti predstavlja montaža ca. 60 % del, ostalo pa obsegajo preizkusna dela, potrebna pred vključitvijo centrale v redno obratovanje. Preizkus obsega: pravilnost in kvaliteto kabelske povezave (ki jo izvajajo s posebnimi napravami), kasneje meritve napetosti in razdelitve slednje po stojalih, kar je pri polelektronskem sistemu še posebno pomembno – ker je sledeča faza vstavljanje ploščic z elektronskimi in polprevodniškimi elementi.

Vzporedno s temi deli preizkušajo računalniško opremo, tako da je ob zaključku vstavljanja ploščic nared za uporabo pri nadaljnjih preizkusnih fazah. Preizkusna dela s pomočjo

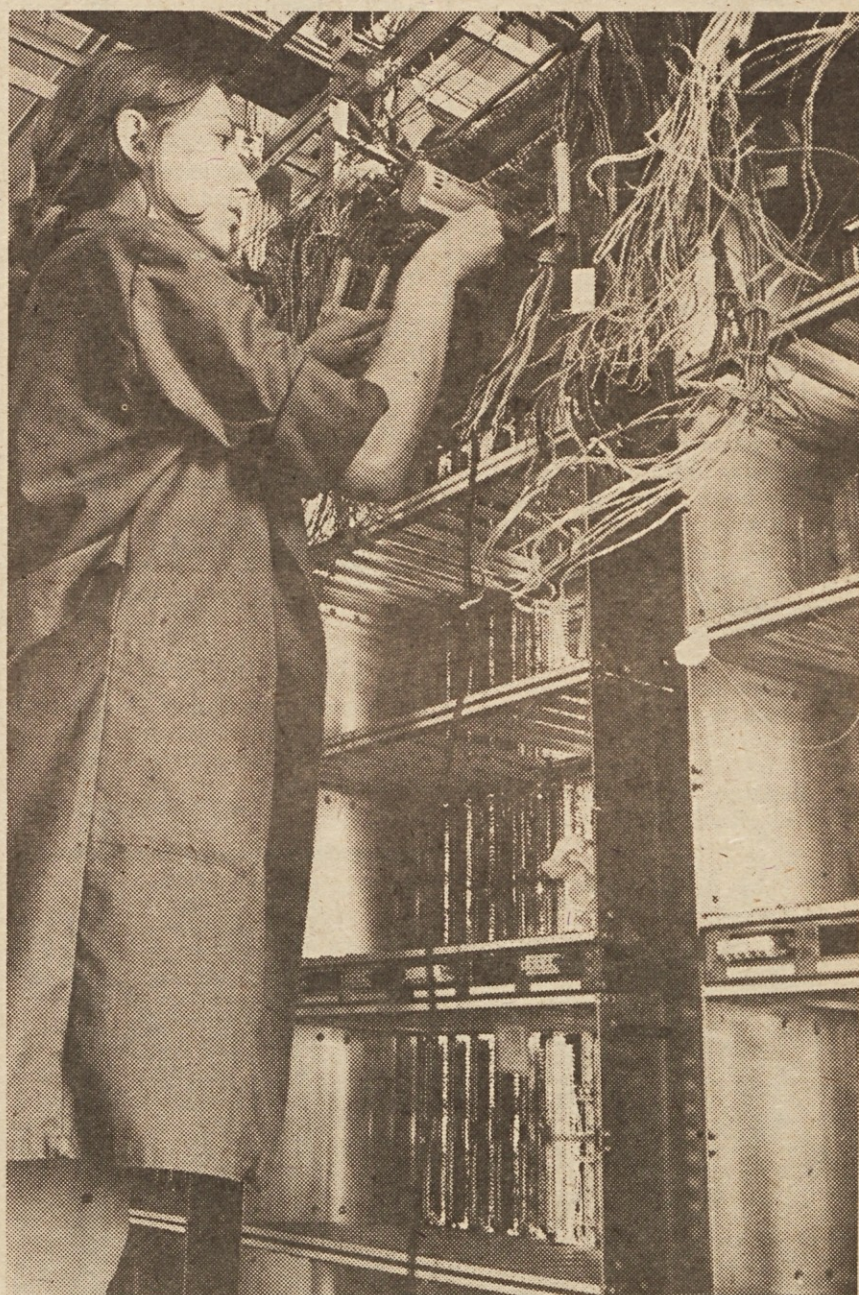
računalnikov pa potekajo na periferni (prilagoditveni) opremi in pri preizkušanju govornega ter signalnega multipleksa. Uspešno izvedena omenjena dela so pogoj za pričetek uvajanja in preizkušanja programske opreme. Izvaja jih posebna, za to izurjena ekipa.

Pri opremi, katero prvič preizkušajo na terenu, pa sodeluje tudi tehnični razvoj. Pri vseh omenjenih postopkih v okviru dogovorov sodelujejo tudi strokovnjaki BTM iz Antwerpna. Ko je vse to opravljeno, sledi kvalitetni prevzem s strani prevzemnika, pri čemer sodelujejo tudi predstavniki MSO.

Viktorija Budkovič-Rayes

Bogdan Grum v skladišču pripravlja potrebni material za odvoz na objekt.

Mileva Vasič spaja kable s priključnim poljem stojala sistema M-101 na TATC Beograd.

Preizkušanje prenosnikov pred vključitvijo v promet opravljata Franc Hribar in Ivo Franko – PTT Celje.

VARUJTE SE »STRESA«!

Delavci — godbeniki

Redkokatera organizacija v Iskri se lahko pohvali, da ima svojo godbo na pihala, če pa je ta godba povrh vsega še dobro glasbeno ubrana, je pa to že kar majhen čudež. In takšen „čudež“ imajo v celjskem EMO.

Njihova godba na pihala bo septembra letos slavila že 30-letnico obstoja, kar je vsekakor lep jubilej. Prav za tovrstne ansamble je namreč značilno, da po krajšem, več ali manj uspešnem obdobju pogosto razpadejo. Tudi godba v EMO je imela v minulih dveh desetletjih ničkoliko problemov, ki pa so jih uspešno prebrodili tako, da lahko zdaj s ponosom trdijo, da so med najstarejšimi tovarniškimi godbami v Sloveniji.

Pihalno godbo so v EMO ustanovili na pobudo sindikalne organizacije. Takoj v začetku je bilo v njej 16 glasbenikov. Kot vsak začetek je bil tudi ta precej težak: nikakor niso mogli pritegniti v godbo novih članov, primanjkovalo je instrumentov, niso imeli enotnih uniform in podobno. Vse skupaj je bilo bolj revno — toda bilo pa je le.

Pravijo, da so dobre strani minljive, slabe pa ostanejo in tako je tudi pri njih: še vedno jim primanjkuje godbenikov, nikakor ne morejo dobiti stalnega dirigenta, medtem ko problemov z instrumenti in uniformami nimajo več. V minulih letih so imeli tudi težave zaradi pomanjkanja denarja, letos pa jim je uprava podjetja zagotovila zadostna finančna sredstva.

Godba je med delavci EMO zelo, lahko bi rekli popularna, zato ni čudno, da mnogi iz tovarne prispevajo vsak mesec takoimenovani solidarnostni dinar za svoje „muzikantije“. Vsota, ki jo tako zberajo res ni visoka, nekaj pa je le.

Godba ima 5-članski odbor, ki skrbi za udeležbo na vajah, za nastope itd. Predsednik godbe je Martin Zagožen, tajnik pa Marjan Cvek. Godbo zdaj vodi dirigent Franc Resnik. Tisti, ki so bili lani v Celju na prireditvi ob dnevu borca in dnevu Iskre, se gotovo spominjajo pihalne godbe iz EMO, saj je s svojim nastopom obogatila to tradicionalno srečanje Iskrašev. Godbeniki iz EMO nastopajo na domala vseh večjih prireditvah v celjski občini, vabijo pa jih tudi drugam. Lani so nastopili kar 88-krat, letos pa bodo, kot vse kaže, še večkrat.

Med pogovorom z nekaterimi izmed godbenikov so me opozorili, da nikakor ne smem pozabiti zapisati, da so vsi glasbeniki v godbi delavci in popolni glasbeni amaterji tako, da ni med njimi niti enega poklicnega glasbenika. Prav zaradi tega so na ubranost in pohvale, ki jih dobivajo od vsepovsod, upravičeno še bolj ponosni.

Zapisali smo že, da je glavna težava, s katero se srečujejo, v tem, da jim primanjkuje glasbenikov. Prav zato so ustanovili lastno glasbeno šolo. Letos jo obiskuje 10 fantov, žal pa vsi ne bodo „okrepili“ godbe na pihala: kot ponavadi bodo verjetno nekateri čez čas pustili igranje, drugi se bodo pozneje bolj navdušili za zabavno glasbo, le redkokateri pa bodo vzljubili igranje v pihalni godbi. Je že tako!

Še nečesa ne smem pozabiti zapisati — imen tistih članov, ki igrajo v godbi že ves čas od ustanovitve, torej vseh 30 let. To so: Martin Zagožen, Ivan Zagožen, Franc Resnik, Jože Podvinšek, Rudi Vajdič in Evgen Milanez.

L. D.

Beseda „stres“ se danes precej zlorablja in napačno razlaga, tako med zdravniki kot med navadnimi ljudmi. Dobro pa je, da sedaj celo staromodni zdravniki spoznavajo, da je stres vzrok boleznim, fizičnih in mentalnih.

Praden preidemo na razpravo o posledicah stresa, se spomnimo na stari izrek, namreč, „da mora človek biti inteligenten, da bi lahko doživel stres“. V medicinskem smislu pomeni to, da je težko povzročiti stres v željati glavici. V skladu s tem se zdi, da gre blaga, počasna in ne posebno inteligentna oseba skozi življenje povsem neseznanjena s konflikti in frustracijami, ki mučijo prizadevane in ambiciozne ljudi.

Pojmovanje pojava stresa in njegovih posledic za ljudi je v odvisnosti od dveh ključnih elementov. Prvi je potreba posameznika po odgovornosti in zadolžitvah, ki učinkujejo nanj kot „doping“ in poživilo. Drugi element pa je biološko dejstvo, da ima vsak svojo točko „zloma“, to je trenutek, ko postane premočan „stres“ škodljiv. Z drugimi besedami, reakcija v obliki stresa je možno jemati kot osnovni biološki mehanizem, ki naj osebo pod stresom izpelje iz prve „bojne linije“.

Treba je vedeti, da ni nobene absolutne meje za nastanek stresa. Ne samo to, da je „točka zloma“ pri vsakem posamezniku odvisna od moči njegove osebnosti, temveč lahko varira v skladu z različnimi dejavnostmi. Tako na primer se posameznik lahko zelo dobro bori s tehničnimi problemi, lahko pa postane „brezupen primer“, kadar gre za večino z ljudmi.

Kot del anatomije stresa, je treba dojeti tudi dejstvo, da je to nekaj, kar se daje in jemlje. V neki organizaciji in celo v družini je podoba, da so osebe, ki dominirajo, sposobne „razdeliti“ drugim veliko več „stresov“, kot si jih lahko zamislijo. In to je glavni vzrok pojavov stresa v poslovnem življenju.

Strokovnjaki menijo, da navadni življenjski problemi niso povzročitelji stresa. Pri posameznikih pride do njih v trenutku, ko je njihova meja učinkovitosti ali potrpljenja preokračena in ko so prisiljeni zaščititi same sebe na ta način, da izstopi iz pretirano aktivnega življenja ali da terja relaksacijo.

Zdravniki prištevajo po tradiciji to bolezen med fizične: povzročajo spremembe in simptome, ki jih je moč opaziti in razumeti (glavoboli, kožna rdečica, želodčni čir). Lahko pa je tudi mentalnega značaja, ko povzročajo vrsto motenj v obnašanju — od blage depresije in razdraženosti do izrazite pobitosti. Oseba pod stresom se lahko zateče k „ukrepom za podporo lastnega jaza“, se pravi k alkoholu, drogam in sedativom.

KAKO SE VODILNE OSEBE UPIRAJO STRESU?

Zelo razširjeno mnenje je, da so vodilna delovna mesta na najvišji ravni

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

LEOPOLDA CERARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem ploščatega releja v tovarni TEA za izrečeno sožalje, podarjeni venec in denarno pomoč.

Hčerka Slavka Bobnar

izreden teren za pojav „stresa“. Po pravici rečeno, za veliko ljudi bi bilo delo vodilnega nevdružno in kmalu bi se spremenili v živčno „pulpo“. Za druge pa je to delo očitno veličastno in uživajo v vsakem trenutku, prebitem na tem položaju. Vodilni na visokem položaju so si po lastni izbiri in nagnjenju ustvarili situacijo, v kateri uživajo brez omejitve in v kateri njihov lastni uspeh povečuje njihovo delovno vnetje in navdihuje njihov lastni „jaz“.

Za sposobne ljudi predstavlja kontrola nad drugimi — v dobrih ali slabih razmerah — veliko manjši pritisk in možnost za pojav stresa, kot položaj, ko so sami pod kontrolo drugih. To je dejstvo, na katerega v poslovnem in organizacijskem življenju večkrat pozabljamo.

Zaradi tega „ne točite solza“ nad človekom pri „vrhu“ morda je grob, neprijeten in osamljen, toda dokler bo na vrhu, bo redkokdaj doživel resen „stres“. Kajti kot smo rekli, stres v njegovi škodljivi podobi je odraz neuspeha ali človeške nesposobnosti priti do konca določenim problemom.

Na nižji ravni delovne organizacije pa je življenje precej drugačno. Cele

čete ljudi, večkrat z visokimi osebnimi prejemki, morajo prenašati karakterne lastnosti in pretirano visoke zahteve nadrejenih, ki so jim dodeljeni iz opravičenih, pa tudi iz neopravičenih vzrokov.

Kot smo videli, je stres zvečine manifestacija človeške nesposobnosti za reševanje problemov. Zaradi tega bi v poslovnem življenju pričakovali, da prizadeva stres veliko bolj vodilne na srednji ravni kot pri vrhu. Ljudje, ki so „napredovali predaleč“ očitno doživljajo streso in nanje reagirajo tako, da skušajo svoje neuspehe in pomanjkljivosti projicirati na svoje podrejene. V takšnih okoliščinah postane življenje nezno. Podobno kot v primerih, ko vodilni „ki ni uspel“, reagira na ta način, da odlaga rešitev vseh problemov. Edina rešitev je v tem, da se ga podjetje otrese, ali pa da se poslovi sam — kar pa ni lahko storiti, če ima visoke prejemke in morda luksuzen službeni avtomobil.

V NAPAČNI VLOGI

V največ primerih je torej stres manifestacija bodisi nerešenega konflikta (primer človeka, ki se nahaja v

nezno situaciji zaradi tega, ker nima zadosti moči ali umske predirnosti, da bi rešil dano situacijo), bodisi popolnega neuspeha. Slednje se ponavadi dogaja tedaj, ko je posameznik precenil ali površno ocenil svoje sposobnosti. V tem primeru poskuša igrati vlogo (ali pa ga na to prisilijo), ki mu ne ustreza. Klasičen primer je tehnokrat, ki pripleza do najvišjega vrha, ki pa se mora bolj posvečati ljudem kot pa stvarim. Drugi primer pa je trgovski potnik, ki napreduje v pisarniškega uslužbenca in postane na ta način nesrečen. Lahko se zgodi, da reagira na vse to z — infarktoma.

Stres se pojavlja na vseh nivojih življenja. Veliko streso nastane zaradi navadne organizacijske in birokratske slepote. (Svet je pač prepoln ljudi, ki uživajo v monotonem rutinskem delu, ki ne vzpodbuja k napredku niti h konkretnim stvaritvam).

Tajnost uspeha v prizadevanjih, da se posledice stresa spravijo na minimum, so daljnovidnost, objektivnost in pripravljenost spoznavati njegove vzroke, o njih diskutirati in se lotiti dejanskih ukrepov.

Ambicije niso nič slabega. Toda frustracija, pretirano napredovanje ali direktno zapostavljanje slabšega imajo lahko katastrofalne posledice.

MISLI

Če že moramo kaj žrtvovati, potem ne smemo v nobenem primeru pravice in resnice.

Tito

Iskati, kar je resnično, ne pomeni iskati tega, kar je zaželeno.

Camus

Kako se bomo utešili mi, najbolj ubijalski od vseh ubijalcev? Najsvetlejši in najmočnejši, kar je svet do sedaj imel, je izdahnilo pod našim nožem. Kdo bo spral kri z nas? S kakšno vodo se bomo izčistili?

Friderich Nietzsche

Plastični vodniki svetlobe

Uporabljena so svetlobna propustna vlakna, izdelana iz organskih visokih polimerov, ki delujejo na načelu totalne refleksije in omogočajo praktično in vsestransko uporabo. Ta vlakna lahko prenašajo svetlobo od točke do točke tudi prek večjih krivin, brez uporabe prizm, ali ogledal. Svetlobno prevodna vlakna so izdelana iz dveh stekleno jasnih organskih visokih polimerov, z različnima lomnima koeficientoma. Jedro iz materiala z večjim

lomnim količnikom obdaja tanek sloj drugega materiala, kar povzroča zažarke, ki zaidejo v jedro, popolni odboj na mejni ploskvi med jedrom in ovojnim slojem. Premer posameznega vlakna je 0,25 mm, svetlobni kabli se formirajo iz 19, 27, 61, oz. 91 vlaken.

VEB Chemiefaserkombinat
Schwarza „Wilhelm Pieck“
in VEB Carl Zeiss,
JENA — D. R. Nemčija

Vsi delajo avtomobile

(Eksperiment tovarne „VOLVO“ v Kalmaru)

Ko so pred nekaj leti v tovarni „Volvo“ prišli na idejo, da bi odpravili tekoči trak v tej tovarni, je izgledalo, da je to ena od tistih utopičnih idej, ki jih je zelo težko uresničiti. Danes je ta sen stvarnost in to je prva tovarna modernih avtomobilov na svetu, kjer so vsi koncepti dela v seriji, bazirani na teorijah Taylora in na metodologiji Henryja Forda, popolnoma spremenjeni in popolnoma izključeni ter se uresničuje prva človekova zmaga v odpravi suženjstva strojem.

V novi tovarni avtomobilov v Kalmaru so v stanju naprave v vrednosti 20 milijonov lir brez tekočega traku in 600 delavcev, ki delajo v eni izmeni, izgotoviti letno 30.000 avtomobilov. Čez kakšen mesec pa bo z uvedbo dveh izmen število avtomobilov povečano na 60.000.

Montažo avtomobilov v tej tovarni opravljajo skupine specializiranih delavcev, ki so razdeljeni v 25 „privatnih delavnic“, kjer avtomobile sestavljajo popolnoma avtonomno, od vrat do plošče z instrumenti, pa od karoserije do motorja, od koles pa do električnih naprav. Vsak izmed udeležencev pri montaži, moški ali ženska, je „čarovnik“, ki je v stanju sam montirati celoten avtomobil.

Na dan pogona nove tovarne v obratovanje je šest žena, vsaka iz posebne delavnice, zavzelo svoje delovno mesto in iz sestavnih delov sestavilo „Volvo 164“ od začetka do konca. Vsaka ekipa delavcev, ki se imenujejo operaterji, razpolaga z vsem, kar je potrebno, da se montira avto in samostojno odloča o delitvi delovnih postopkov, ritmu dela, odmorih.

Vsak oddelek ima lastno restavracijo, moderno opremljeno, kjer delavci lahko kosijo.

V osnovi nove revolucionarne tehnike tovarne „Volvo“ najdemo premične vozičke na električni pogon, premikajoče se po tirnicah. Vsak voziček ima elektronsko signalno napravo. Vsi sestavni deli se kontrolirajo tako kvalitativno kot kvantitativno na ekranu elektronskega terminala.

V tej tovarni se lahko zares govori, da tehnika služi človeku, namesto

nasprotno. Zato se je treba vprašati, v čem je prednost take tovarne. Odgovor bi se glasil — v prvi vrsti se vsak delavec smatra za strokovnjaka. Z ukinitvijo delovnih faz, ki so bile ozko opredeljene, monotone, ponižujoče, na osnovi zaupanja, ki je dano vsaki skupini delavcev, ne vedo več za „plave ponedeljke“. Tudi odpovedi delovnega razmerja nimajo več.

Razen tega je proizvodnja avtomobilov precej povečana, namesto da bi se zmanjšala. Iz tega primera je razvidno, da delavec, ki dela v miru in z lastnimi idejami, več proizvede. Če ni drugega, je vsako vozilo, ki pride izdelano iz teh „privatnih delavnic“ dragulj, narejen z ljubeznijo in večino.

Ta tovarna tudi ne izgleda kot prava tovarna, kakršnih smo mi vajeni. Delavci — operaterji vstopajo naravnost v svoje oddelke in ne hodijo vanje skozi tovarno. Na vseh straneh se v oddelkih

nahaja cvetje, stene so živo prepleskane. Tla pa so vedno čista.

Na razpolago so najmodernejši stroji, tako da tudi šibkejši delavci, v prvi vrsti žene, lahko dvigujejo cele bloke motorjev in jih odlagajo na določeno mesto samo s pritiskom na gumb elektromagnetnega dvigala. Poleg tega specialne panel — plošče na stropu vpijajo vse šume, tako da se lahko ljudje med seboj nemoteno zgovarjajo, ne da bi trpeli zaradi močnega hrupa. Posamezni oddelki so med seboj pregrajeni tako, da skupino delavcev, ki se je odločila, da za nekaj časa prekine delo, ne moti hrup iz sosednjega oddelka.

V Kalmar prihaja vsakodnevno veliko število strokovnjakov z vsega sveta, da bi videli največji tehnološko proizvodni dogodek. Toda Švedi že mislijo na druge probleme, ki za mnoge še vedno pripadajo svetu domišljije.

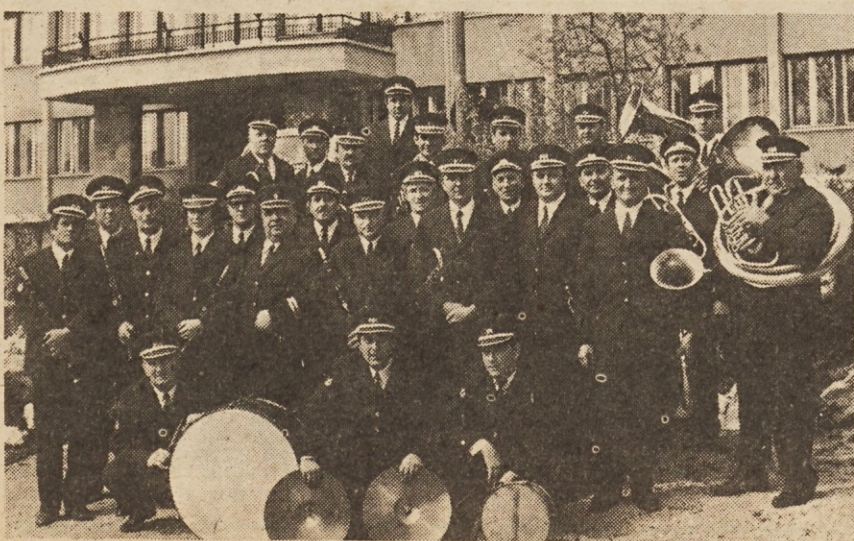
(„Ekos“ št. 12—1974) — M. V.

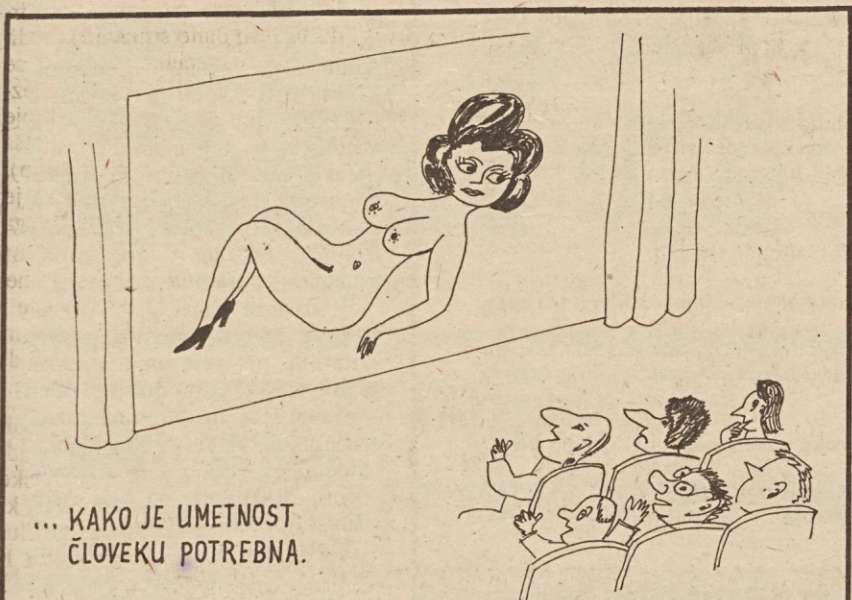
Iskra
Industrija za avtomatiko
Ljubljana, n. sol. o.

objavlja prosta delovna mesta za

DELOVNO SKUPNOST STROKOVNO—ADMINISTRATIVNIH SLUŽB

- SAMOSTOJNI PRAVNIK**
Pogoj: diplomirani pravnik in 4 leta delovnih izkušenj.
 - VODJA FINANČNE OPERATIVE**
Pogoj: ekonomist in 5 let delovnih izkušenj.
 - KADROVNIK**
Pogoj: inženir organizacije dela ali socialni delavec in 3 leta delovnih izkušenj.
 - KADROVSKI REFERENT**
Pogoj: ekonomski ali administrativni tehnik in 3 leta delovnih izkušenj.
 - FAKTURIST**
Pogoj: ekonomski tehnik in 2 leti delovnih izkušenj.
- Delo se združuje za nedoločen čas s posebnim pogojem uspešno opravljenega poskusnega dela.
- Vabimo vas, da pošljete vloge v 10 dneh po objavi kadrovske službi, Ljubljana, Savska cesta 3.
- O sklepu vas bomo obvestili v 15 dneh po seji odbora za medsebojna razmerja.

... KAKO JE UMETNOST
ČLOVEKU POTREBNA.

FESTIVAL

Náš kraj, ki sploh ni znan, je hotel postati znan, slaven širom po domovini in svetu. Vsi napredni prebivalci so se nekega dne zbrali in se posvetovali, kaj naj bi ukrenili, da bi se izkopal iz te anonimnosti.

Turizem? Za to dejavnost ni pogojev: ni vrelcev, niti jezer, da o gradovih sploh ne govorimo. Zanimivo je le pokopališče, kjer grobarji dan za dnem kopljejo jame, čeprav se ljudje za njihovo dejavnost ne zmenijo in umirajo zelo neredno.

„Tovariši, kaj ko bi organizirali takole kakšen festival, a?“ je povzdignil glas sekretar organizacije, „kako priti do denarja?“

Saj res, festival je treba organizirati.

Toda kakšen festival?

Popevke? Ne pride v poštev, ker so pevci predragi, njihova pevka H. Brezob pa je trenutno v bolniški, ker jo bolijo zobje. Odpade!

Kaj pa izbira miss? Odpade! Lepotica tega kraja M. Komplex se je podškodovala in tako bi zmagala njena konkurentka.

„Dvigniti moramo našo kulturno raven in to je tudi naša sveta naloga,“ je dejal predsednik kulturnega društva tovariš Puf.

„Torej naj organiziramo festival, festival... festival filma!“ je zabučalo po dvorani. Tako so soglasno sprejeli ta predlog, da organizirajo festival filmov.

Začele so se priprave. Začeli so graditi moderne ceste do vseh državnih meja.

„Le če bomo imeli dobre zveze s tujino, bomo uspeli,“ so govorili in s prostovoljnimi prispevki zgradili ceste.

Potem so zgradili še festivalsko dvorano, ki se je kar svetlikala v steklu in čakala svoj veliki dan.

Izbrali so še strokovno žirijo, ki je objavila pogoje za sodelovanje na festivalu: čimveč nesramežljive golote in čimveč pristnega preklinjanja.

Festival se je začel in že je prišel tisti veliki dan, ko mojstrom podelijo zaslužena priznanja. Žirija je izmed številnih filmov na temo „postelja danes“ izbrala za prikazovanje deset najboljših.

Nagrade pa so bile dodeljene takole: 3. nagrada filmu „Preverjeno – prostitucije ni“, 2. nagrada filmu „Edini izhod je postelja“ in 1. nagrada filmu „Pet minut raja, za pet dolarjev“.

Nagrajeni filmi so prejeli kipece Adama in Eve, ki sta tako simbolično označevala ta edinstveni festival, ki je bil zelo dobro obiskan. Finančni uspeh ni izostal tako, da je festival postal tradicionalen.

Starejši publikum se je sicer skušal malce sramežljivo zgražati, toda vneti privrženci filma so jih zavrnili: „Toda tovariši, to je umetnost, to je oblika svobodnega izražanja in končno nas umetnost navdušuje tako, da včasih zaprepadeno strmimo v umetniška dela. In prav to je dokazal naš festival. Festival je bil dobro obiskan, kar dokazuje, kako je umetnost človeku potrebna. Naše umetnike moramo spoštovati, saj se vsak dan bolj približujejo naravi!“

MATIJA LOGAR

ZVEZA Z ISKRINIM TELEFONOM – BREZ MOTENJ

Navihanega razkuštranca iz šolskih klopi smo brez tete Mare, pa tudi brez Flokija našli za delovno mizo v tovarni Beti v Metliki. In nismo si mogli kaj, da ga ne bi vprašali:

Kje po tvojem mnenju sedaj letuje tega Mara? In s kom?

„Teta Mara je upokojenka, zato sedaj gleda skozi okno, ki nima razgleda na morje. Gleda tudi, kako se sosedji odpravljajo na morje, družbo pa ji dela Floki.“

Kako odrasel osnovnošolček preživlja počitnice?

„Dopoldne se poskušam zbuditi, kar me tako utruja, da najrajši spim ves dan, da bi lahko šel zvečer vesel ven.“

Kaj boš pisal med počitnicami, glede na to, da ni domačih in šolskih nalog?

„Razglednice. Take s podobami oslov. Veliko ljudi me je namreč v zadnjem času prosilo za sliko.“

Ali kdaj dobiš zvezo z Iskrinim telefonom brez motenj?

„Samo iz sobe v sobo – imamo zelo tanke stene!“

Kaj se na Jadranu med sezono najbolj dviguje?

„Krvni pritisk gostov, čakajočih na natakara.“

Kaj bi vzel s seboj na samotni otok?

„Sliko prijatelja, ki je poročen, da bi jo gledal v najhujših trenutkih in bi videl, da živim v pravem raju.“

V koliko bi Metlika lahko konkurirala poleti Dubrovniku?

„Dubrovnik ima znamenito obzidje. Metlika pa zaplankane

kulturne delavce. Zaplankani so torej vsi!“

Ali bo Beti dobila moža?

„Če bo znova zaigrala nedolžnico in, če bo sedem mesecev pred integracijo zanosila, bo.“

Še vic za naše bralce:

„Mati se je jezila na sina, ki se ji pol ure ni oglašil: ‚Kaj neki bo iz tebe, ko nič ne slišiš?‘ Pa se je sin modro odrezal: ‚Mama, natakari!‘“

Mara Ovsenik

KDAJ NA DALJŠO POT?

Letošnje počitniške priprave so prešle v zaključno fazo. Šmo takorekoč tik pred tem, ko bomo sedli v avto in se podali na daljšo ali dolgo pot do morja, kjer bomo preživeli težko pričakovane dneve leta.

Običajno se počitniško potovanje prične navsezgodaj zjutraj. Po možnosti ob prvem svitu, kajti tedaj je na cesti najmanj vozil, pa še prijetno hladno je. Obeta se nam torej prijetna vožnja.

Pa je res tako prijetna ta jutranja počitniška vožnja? Predvsem moramo pomisliti na to, da smo s prezgodnjim odhodom močno posegli v naše vsakdanje življenjske navade. Kar najbolj običajno je, da tudi zvečer nismo odšli najbolj zgodaj v posteljo. Saj veste, potovalna mrzlica, pa vsa ta množica skrbi, kaj bomo končno le uspeli pozabiti doma in še marsikaj takega ter podobnega. In tako se nas na jutranji počitniški vožnji počasi loteva utrujenost.

Če temu neprijetnemu dejstvu dodamo še preobremenjen avto, zaspane in sitne otroke, ki so prisiljeni ure in ure presedeti, ali bolje rečeno pretrpeti na zadnjem sedežu avtomobila, je mera polna.

Pa se lahko tem neprijetnostim izognemo? Nekaterim že, večini pa bolj težko. Te težave so pač sestavni del naših počitnic. Predvsem se nikakor ne odrecimo spancu. Če smo vajeni dan za dnem vstajati, zajtrkovati in oditi na delo ob določenem času, ni prav nobenega razloga, da bi se tem navadam odrekli prav ob času odhoda na počitnice, ki je za mnoge voznike tudi najdaljše potovanje za volanom v letu sploh. In vožnja, še zlasti počitniška, s preobremenjenim avtomobilom, je še kako pomembno in odgovorno delo. Kajti od vas samih je odvisno, ali boste letošnje počitnice preživeli ali ne. In ne le vi, ampak tudi drugi, ki bodo odšli na počitnice skupaj z vami. Sami pa si lahko zamislimo vsaj posledice rahlega oplazenja ali na drugi način zvite pločevine na vaše in družinsko počitniško počutje. Če se ne boste odrekli ustaljenemu življenjskemu ritmu, vas morda čakajo nekatere druge neprijetnosti. Nekoliko daljša vožnja v koloni ali jutranji sončni pripeki na primer. Iz lastnih izkušenj in raziskav zdravnikov ter drugih strokovnjakov, ki so bile preizkušene tudi v praksi, pa vam lahko povem, da so ti drugotni neprijetni pojavi počitniške vožnje mnogo manj nevarni kot jutranja utrujenost in slaba volja zaradi zgodnjega odhoda. Ni le slučaj, da se največ hudih nesreč, zlasti počitniških, zgodi v zgodnjih jutranjih urah. Ne samo voznikom, ki so za volanom prebedeli celo dolgo noč, ampak tudi tistim, ki so na poti kako uro. Ali celo manj.

Pravilen odgovor nagrajuje

ODLOMEK

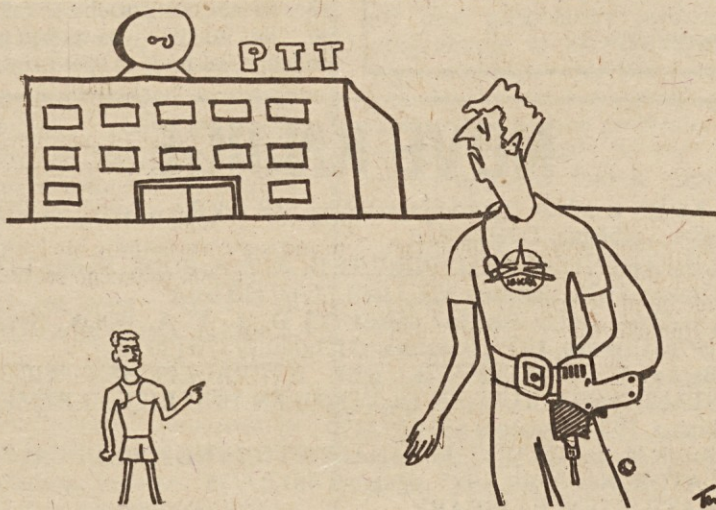
Kdor kruha vbranega ne je,
Ni skusil sirotinja,
Kaj je trpljenje, on ne ve,
On ne pozna življenja.

Za vse je svet dovolj bogat,
In srečni vsi bi bili,
Ko kruh delil bi z bratom brat
S prav srčnimi čutili!

Kje stoji spomenik pesnika, ki ga vidite na sliki, in odlomek katere pesmi vam objavljamo?

Naštejte vsaj dve njegovi ponarodeli pesmi.

Koliko hidrocentral stoji na reki, ki jo pesnik tako rad opeva?

ČIKO, JESTE LI VI ŠERIF IZ BLACK ROCKA?
- NE, DA SAMI NARODILEC KOD ISKRA-MONTAŽE

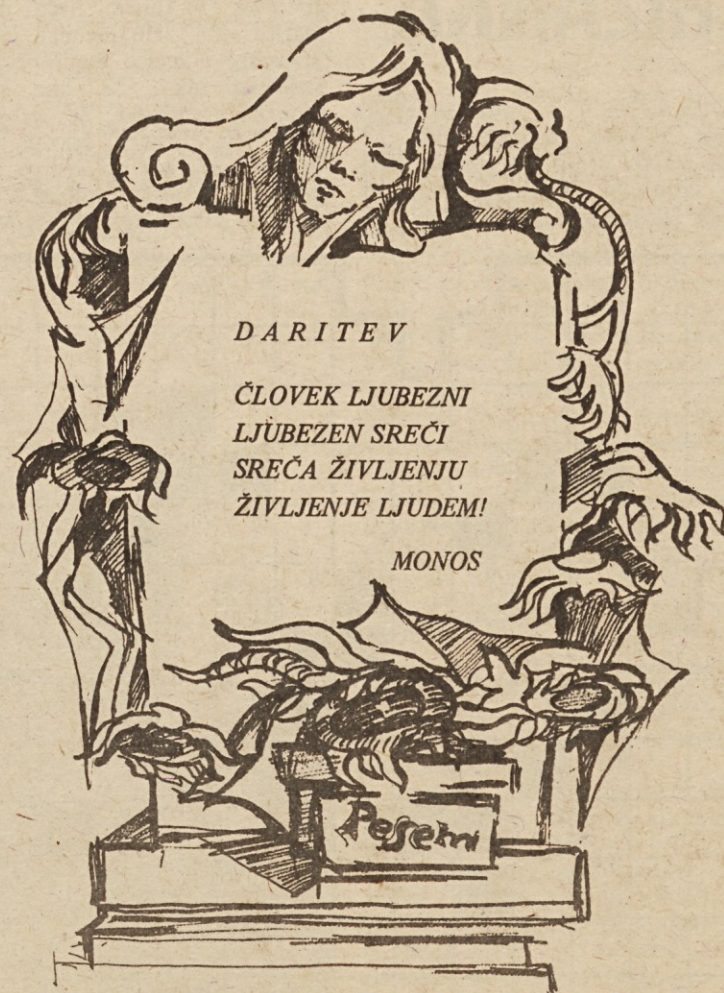
Labod, ščuka in rak

Ljudem, ki ni jim sloge mar,
ne gre spod rok nobena stvar,
zaman je ves napor – njih delež je le muka.

Da voz prepeljejo, so se ondan
zmenili rak, labod in ščuka.
Vsi trije so lepo se vpregli vanj;
napenjajo moči, a voz nikamor noče!
Saj breme ne bilo bi zanje pretežko,
a kaj: labod se vzpenja pod nebo,
rak vleče pač nazaj, a ščuka v vodo hoče.
Kdo kriv je, kdo nekriv – kaj bi sodili mi;
a voz še danes tam stoji.

Ivan Andrejevič Krilov (1769–1844)

Pričujoča basen je bila napisana pred 170 leti (!), pa je žal se kako aktualna tudi danes, zato smo jo uvrstili v našo poletno rubriko vsem v zabavo in mnogim v premislek.

DARITEV

ČLOVEK LJUBEZNI
LJUBEZEN SREČI
SREČA ŽIVLJENJU
ŽIVLJENJE LJUDEM!

MONOS

Program delavskih univerz Gorenjske 1975/76

SOLE - ODDELKI ZA ODRASLE

Oddelke za odrasle raznih šol organizirajo delavske univerze v sodelovanju z matičnimi šolami z željo:

da bi približale šolo slušateljem, da bi prilagodile program šole in metode potrebam odraslih, da bi organizirale pouk v času, ki odraslim najbolj ustreza.

Slušateljem, ki uspešno končajo šolo, izda matična šola zaključno spričevalo.

OSNOVNA ŠOLA

Osnovno splošno izobraževanje je osnova vsakemu drugemu izobraževanju, kar obenem pomeni, da je osnova za razvijanje in opravljanje različnih funkcij posameznika v naši družbi. Odrasel človek je istočasno delavec - upravljalec, roditelj, kulturna osebnost itd.

Za opravljanje teh funkcij so mu neobhodno potrebna mnoga in široka znanja, ki jih ne bo mogel pridobiti samo skozi učni proces v šoli, pač pa se bo moral nenehno tudi sam dalje izobraževati. Pri tem mu bo pomagala osnovna splošna izobrazba, ki jo bo osvojil v osnovni šoli. Ne gre torej za formalno znanje, ki naj najde zunanji izraz v spričevalu o dovršeni osnovni šoli, gre za dejansko osnovno splošno znanje, ki je podlaga za vsako nadaljnje izobraževanje in samoizobraževanje.

Vpisujemo v 5., 6., 7. in 8. razred. Vpišejo se lahko kandidati, ki so stari nad 17 let ali tisti, ki so izpolnili šolsko obveznost in ne morejo nadaljevati šolanja v osnovni šoli, ker so se zaposlili.

Šolanje traja 17 tednov za vsak razred, torej lahko v 1 šolskem letu predelate snov dveh razredov.

Pouk bo 4-krat tedensko po 5 ur, ali 5-krat tedensko po 4 ure. Na željo delovnih organizacij lahko za zaključene skupine organiziramo pouk v času in kraju, ki jim najbolj ustreza.

Za slušatelje, ki so nekoč pridobljeno znanje že pozabili, lahko po dogovoru šolanje ustrezno podaljšamo.

Po potrebi organiziramo tudi druge oblike osnovnega splošnega izobraževanja (seminarje, inštruktaže za opravljanje razrednih izpitov).

Šolanje v osnovni šoli je brezplačno.

Osnovno izobraževanje za odrasle organizirajo VSE DELAVSKE UNIVERZE in osnovna šola pri delavski univerzi „Tomo Brejc“ Kranj.

Če si torej želite pridobiti ali izpolniti osnovno splošno izobrazbo, vpišite se v OSNOVNO SOLO, ne bo vam žal!

POKLICNA ŠOLA ZA ELEKTRO IN KOVINSKO STROKO

Šolanje traja dve leti.

Pouk bo v popoldanskem času.

Pogoj za vpis sta dokončana osnovna šola in najmanj dveletna praksa na delovnem mestu.

Šolo organizirata delavski univerzi Kamnik in „Tomo Brejc“ Kranj.

ADMINISTRATIVNA ŠOLA

Šolanje traja dve leti. Pogoj za vpis je končana osnovna šola. Pouk je popoldne ali zvečer tri do štirikrat tedensko.

DELOVODSKE IN POSLOVODSKE SOLE

V te šole se lahko vpišejo slušatelji, ki so končali poklicno šolo in imajo najmanj tri leta prakse na ustreznem delovnem mestu.

Posamezne šole organizirajo:

- za strojno stroko - delavske univerze Kamnik, „Tomo Brejc“ Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič;
- za elektrotehniško stroko - delavske univerze „Tomo Brejc“ Kranj, Radovljica in Kamnik;
- za gradbeno stroko - delavski univerzi „Tomo Brejc“ Kranj in Jesenice;
- za avtomehansko stroko - delavske univerze „Tomo Brejc“ Kranj, Škofja Loka in Tržič.

KOMERCIJALNA ŠOLA (srednja)

Šolanje traja tri leta. Pouk je trikrat tedensko popoldne in zvečer.

Pogoj za vpis je dokončana poklicna šola trgovske stroke in dve leti prakse ali dokončana druga šola in dolgoletna praksa v komerciali. Zaključne izpite opravljajo slušatelji na matični šoli.

Solo organizira delavska univerza Domžale.

UPRAVNO-ADMINISTRATIVNA ŠOLA (3. in 4. letnik)

V šolo se lahko vpišejo zaposleni, ki so dokončali dvoletno administrativno šolo

in si želijo pridobiti srednjo izobrazbo. Pred vpisom morajo kandidati opraviti dopolnilne izpite iz predmetov, ki jih v nižji šoli niso imeli.

Šolanje traja dve leti.

Solo organizirajo delavske univerze Kamnik, „Tomo Brejc“ Kranj, Škofja Loka in Domžale.

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA

Traja štiri leta. Pouk je tri do štirikrat tedensko popoldne in zvečer. Pogoj za vpis je končana osnovna šola. Zaključne izpite opravljajo slušatelji na matični šoli. Organiziran je tudi dopisni študij na Delavski univerzi „Tomo Brejc“ Kranj in Radovljica.

Solo organizirajo vse DELAVSKE UNIVERZE.

SREDNJA TEHNIŠKA ŠOLA

Šola traja štiri leta in daje diplomantom naziv tehnika. Pouk je štirikrat tedensko popoldne in zvečer.

V to šolo se lahko vpišejo slušatelji, ki imajo dokončano osnovno šolo. Kvalificirani delavci predložijo še spričevalo o opravljenem izpitu za kvalificiranega delavca svoje stroke.

Posamezne stroke organizirajo:

- 3 in 4-letno šolo za strojno stroko - delavske univerze Kamnik, „Tomo Brejc“ Kranj, Škofja Loka in Radovljica;
- za elektro stroko - delavska univerza „Tomo Brejc“ Kranj;
- za tekstilno stroko - delavska univerza Domžale.

VIŠJA PRAVNA ŠOLA

Študij organizira Center za izredni študij Višje pravne šole Maribor pri delavski univerzi v Kranju. Pogoja za vpis sta:

- srednja šola, ki je trajala najmanj štiri leta z zaključnim izpitom,
- ustrezna praksa.

Kandidati, ki teh dveh pogojev ne izpolnjujejo, morajo opraviti sprejemni izpit iz družbene ureditve SFRJ, zgodovine in obče sociologije. Študij traja približno 30 mesecev, poteka pa v obliki seminarjev za posamezne predmete. Predavanja bodo dvakrat tedensko.

Solo organizira delavska univerza „Tomo Brejc“ Kranj.

VIŠJA AGRONOMSKA ŠOLA

Šolo organizira Center za izredni študij Višje agronomske šole Maribor pri delavski univerzi „Tomo Brejc“ Kranj.

Pogoja za vpis sta:

- dokončana srednja šola ustrezne smeri ali gimnazija,
- ustrezna praksa.

Kandidati, ki ne izpolnjujejo pogojev, bodo opravljali sprejemne izpite po programu šole.

Študij traja približno tri leta, organiziran pa je v obliki seminarjev za posamezne predmete.

Solo organizira delavska univerza „Tomo Brejc“ Kranj.

VISOKA TEHNIŠKA ŠOLA

Študij organizira Center za izredni študij Višje tehniške šole Maribor pri delavski univerzi Kranj.

Kandidati se lahko prijavijo za:

- strojno, I. in II. stopnje,
- elektrotehniško,
- gradbeno,
- kemično in
- tekstilno smer

V I. in II. letnik.

Pogoja za vpis v I. letnik sta dokončana srednja tehniška šola ustrezne smeri ali gimnazija ter ustrezna praksa. Kandidati, ki ne izpolnjujejo teh pogojev, bodo opravljali sprejemni izpit iz matematike, fizike in kemije.

Študij traja približno štiri leta, organiziran pa je v obliki seminarjev za posamezne predmete.

Solo organizira delavska univerza „Tomo Brejc“ Kranj.

Poleg temeljnega strokovno-tehničnega znanja dobijo kandidati temeljito praktično znanje.

Študij traja praviloma dve leti in poteka v obliki seminarjev v Kranju, v času, ki najbolj ustreza zaposlenim.

Študij v poslovnem oddelku se zaključuje z diplomskim izpitom.

Diplomanti dobijo naziv „ekonomist“. Možen je vpis na II. stopnjo.

Študij organizirata v okviru centra za izredni študij ekonomske fakultete delavski univerzi „Tomo Brejc“ Kranj in Domžale.

PRIPRAVLJALNI TEČAJI ZA POPRAVNE IZPITE IN DOPOLNILNI TEČAJI ZA POSAMEZNE PREDMETE ZA SPREJEM V SREDNJE OZIROMA VIŠJE IN VISOKE SOLE

Za učence osnovnih in srednjih šol, ki imajo popravne izpite iz matematike, slovenščine, tujega jezika in ostalih predmetov, bodo delavske univerze organizirale pripravljalne tečaje. Trajali bodo po 30 ur za vsak predmet.

Za absolvente osnovnih oziroma srednjih šol, ki žele nadaljevati študij v srednjih oziroma na višjih in visokih šolah, bodo delavske univerze organizirale dopolnilne tečaje iz matematike, biologije, fizike, kemije in ev. tujih jezikov. Tečaji bodo trajali najmanj po 30 ur in bodo slušatelji v njih obnovili in poglobili osnovnošolsko ali srednješolsko znanje, ki je podlaga za nadaljnji študij.

Tečaje organizirajo VSE DELAVSKE UNIVERZE

POJASNILA DOBITE NA NAJBЛИŽI DELAVSKI UNIVERZI

KREDITI SO RAZDELJENI

„Organizacije združenega dela in drugi družbeni subjekti so dolžni skladno z načeli vzajemnosti in solidarnosti skrbeti za reševanje stanovanjskih potreb svojih delavcev. Vendar naj delovni ljudje s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori zagotavljajo sredstva za stanovanjsko graditev,“ je eno izmed izhodišč zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj.

V tovarni Zmaj je bil na podlagi samoupravnega sporazuma o enotnih kriterijih pri reševanju stanovanjske problematike in na podlagi sklepa 40. seje sveta za medsebojna razmerja v družbenem delu objavljen redni natečaj za dodelitev stanovanjskih posojil. Razpisana so bila sredstva v višini 1.450.000 din.

Na tečaju so lahko sodelovali vsi delavci z nerešenim stanovanjskim vprašanjem, ki so zaposleni v tovarni Zmaj vsaj 2 leti. Udeležilo se ga je 28 delavcev. Od teh eden ni izpolnjeval pogojev, določenih s sporazumom. Ostalo je torej še 27 delavcev. Skupna zaprosena vsota je znašala 2.250.000 din, eden izmed delavcev pa ni navedel vsote.

Če bi hoteli zadovoljiti potrebe vseh teh delavcev, bi morali imeti na razpolago še 800.000 din. Ker pa je bilo sredstev premalo, je bilo seveda treba ugotoviti, če so vsi prosilci upravičeni do stanovanjskega kredita. V ta namen je bila formirana 7-članska komisija za oceno stanovanj, ki je ocenjevala stanovanjske razmere prosilcev po kriterijih, določenih s samoupravnim sporazumom. Potem je komisija razvrstila prosilce glede na število točk na ocenjevalnem listu na prioriteto listo. Pokazalo se je, da je realnost prioritete liste včasih sporna, kajti nekateri delavci s slabimi stanovanjskimi pogoji so se uvrstili nekje pri dnu lestvice, ker pri dodatnih pogojih niso dobili točk. Menili smo, da ne bi bilo prav, če bi razdelili sredstva le med prosilce, ki so bili pri vrhu lestvice na prioriteto listi, zato smo predlagali, naj vsak prosilec dobi polovico zaprosene vsote, le tistim, ki so s pogodbo vezani na rok plačila, se odobri celotni znesek.

Nekaj negotovanja je bilo tudi na račun prosilcev iz Sentvida, vendar smo ugotovili, da sredstva namenjena za Sentvid ne presegajo tretjino celotne vsote.

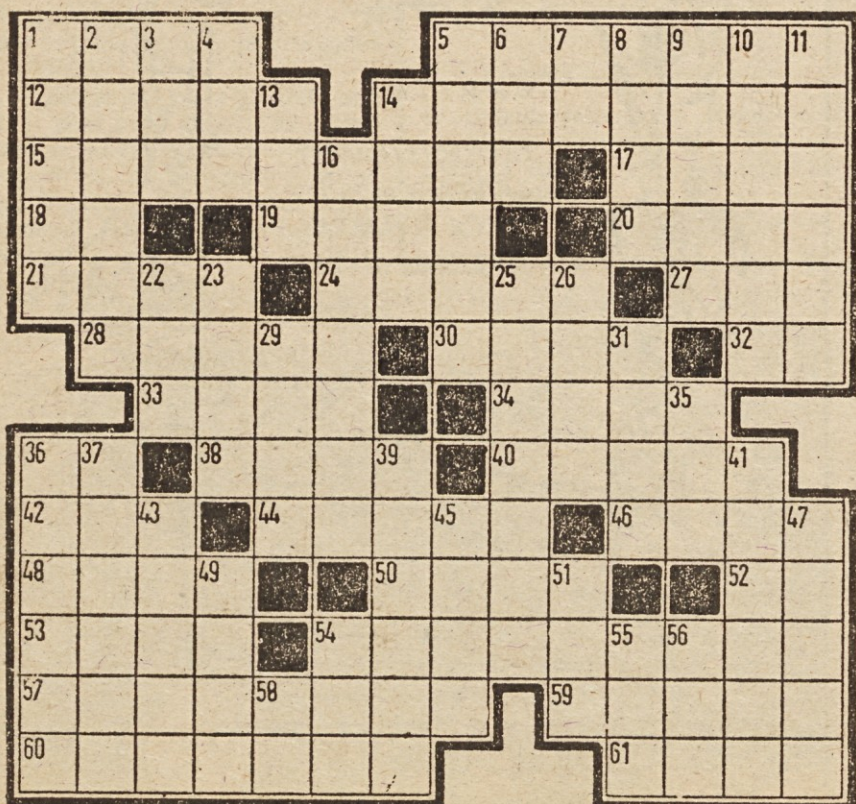
Svet za medsebojna razmerja v združenem delu je na svoji seji obravnaval vsakega prosilca posebej, vsoto, ki jo je zaprosil, in predlagano vsoto. Izkazalo se je, da je med prosilci najmanj 10 takih, ki bodo z vsoto, ki jo bodo dobili, dokončno rešili svoj stanovanjski problem.

Svet za medsebojna razmerja je sprejel sklep, da dobijo kredit vsi prosilci razen enega, za katerega so se člani sveta strinjali z mnenjem komisije, da njegova potreba ni tako nujna in, da lahko na tečaju ponovno sodeluje, ko bo le-ta spet razpisan.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. južnoameriška država, 5. nivo, površina vode, 12. veliko finsko jezero, 14. ime predsednika Skupščine ZP Iskra Logarja, 15. izdelek Iskrine tovarne na Pržanu, 17.

zgornja okončina, 18. sosednji črki v abecedi, 19. turško mesto ob izlivu Marice, 20. zelo strupen plin, 21. nizozemsko mesto znano po siru, 24. štajerska reka, 27. ime sovjetske šahistke Kušnirove, 28. letopis, kronika, 30. izdelek Iskrine tovarne Aparati, 32. arabski žrebec, 33. narčotik, ki ga pridobivajo iz maka, 34. znamka sovjetskega avtomobila, 36.

kratica za „svetovno prvenstvo“, 38. Aškerčeva socialna pesem, 40. glavni junak Vergilovega epa „Eneida“, 42. rimsko podzemlje, 44. najvišji predpis, uredba, 46. prehod med dnevom in nočjo, 48. ime pesnice Novy, 50. španska reka, ki teče skozi Toledo, 52. kratica za „numero“, 53. grški junak pred Trojo, 54. gričevnata vinorodna pokrajina v vzhodni Sloveniji, med Posavskim hribovjem in Sotlo, 57. vrsta ometa, za fasade, 59. tovarna v Kamniku, 60. vrsta dalmatinske višnje, 61. hude sanje. NAVPIČNO: 1. uživanje tekočine, 2. Vergilov ep, 3. zorana zemlja, 4. izdelek obrata kranjske Elektromehanike v Lipnici (množ.), 5. slovar, 6. varuh domačega ognjišča pri starih Rimljanih, 7. latinski predlog, 8. ime ameriškega filmskega igralca Bogarda, 9. staro mesto v Italiji, na reki Santerno, 10. srbsko moško ime, 11. najvišja gora Turčije, 13. ime slikarja Šubica, 14. ideal, 16. prebivalka Indije, 22. češka pritrilnica, 23. ovitek za spine, 25. najmlajše slovensko mesto, 26. ime dveh prelazov na Velebitu, 29. avstrijsko mesto z železarno, 31. oteklina, 35. germanski orel, 36. dodatek glavni jedi, 37. sklenitev prstov okoli nekega predmeta, 39. čisto premoženje, 41. zimski športnik, 43. ime nemške revolucionarke Zetkin, 45. zelenica v puščavi, 47. češka denarna enota, 49. reka skozi Muenchen, 51. pritok Donave v Romuniji, 54. denarno nakazilo, 55. okrajšano ameriško moško ime, 56. trimesno število, 58. nikahnica.

NOVE KNJIGE

Knjige si lahko izposodijo vsi člani ZP ISKRA v knjižnici INDOK službe, Ljubljana, Tržaška 2.

LINEAR INTEGRATED CIRCUIT D. A. T. A. BOOK, Spring 1975, Orange, 1975, signatura 621.3.049.7//69 (13 izd.)

DIGITAL INTEGRATED CIRCUITS D. A. T. A. BOOK, Spring 1975, Orange, 1975, signatura 621.3.049.7//70 (20 izd.)

Backe W.: SYSTEMATIK DER HYDRAULISCHEN WIDERSTANDSSCHALTUNGEN IN VENTILEN UND REGELKREISEN. Mainz, 1974, signatura 621-5//179

Smith M. Jon: SCIENTIFIC ANALYSIS ON THE POCKET CALCULATOR, New York, 1975, signatura 681.3//75

MATH SCIENCE LIBRARY,

Vol. 1 Programmed Arithmetic

Vol. 2 Elementary Functions

Vol. 3 Polynomials and Special Functions

Vol. 4 Ordinary Differential Equations,

Vol. 5 Interpolation, Approximation Quadrature and Numerical Differentiation

Vol. 6 Linear Algebra

Vol. 7 Probability Statistics and Time Series

Vol. 8 Non-Linear Equation Solvers

Sunnyvale, Control Data Corp., 1971, signatura 681.3//66

Josef Heinhold, Karl-Walter Gaede: AUFGABEN UND LÖSUNGEN ZUR INGENIEUR-STATISTIK. Muenchen, 1973, signatura 31//70

Lossau Günter: DIE ENTSCHEIDUNG ZUM MIKROFILM, Ziele, Methoden, Erfolge. Köln, 1974, signatura 77//17

DER MIKROFILM, Organisation, Technik und Wirtschaftlichkeit der Verfilmung von Schrifgut, Köln, 1974, signatura 77//15

DER MIKROFILM, Organisation, Technik und Wirtschaftlichkeit der Verfilmung von technischen Unterlagen auf Film 35 mm, Köln, 1974, signatura 77//16

TOP SYMBOLS AND TRADEMARKS OF THE WORLD, part 1-7, Milano, 1973, signatura 7.01//18

Sukijasović Miodrag: JOINT BUSINESS VENTURES IN YUGOSLAVIA BETWEEN DOMESTIC AND FOREIGN FIRMS: DEVELOPMENTS IN LAW AND PRACTICE, Beograd, 1973, signatura 336.6//55